

Analiza izvještavanja o nasilju u partnerskim odnosima na portalu Index.hr

Smirčić, Natali

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:642027>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Natali Smirčić

**ANALIZA IZVJEŠTAVANJA O NASILJU U PARTNERSKIM
ODNOSIMA NA PORTALU INDEX.HR**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

**ANALIZA IZVJEŠTAVANJA O NASILJU U PARTNERSKIM
ODNOSIMA NA PORTALU INDEX.HR**

DIPLOMSKI RAD

Mentor: prof. dr. sc. Igor Kanižaj

Studentica: Natali Smirčić

Rujan

Zagreb, 2024.

Izjava o autorstvu rada i poštivanju etičkih pravila u akademskom radu:

Izjavljujem da sam diplomski rad „Analiza izvještavanja o nasilju u partnerskim odnosima na portalu index.hr“, koji sam predala na ocjenu mentoru prof. dr. sc. Igoru Kanižaju, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Natali Smirčić

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. TEORIJSKI OKVIR	8
2.1 VAŽNOST MEDIJSKIH OKVIRA	9
2.1.1 EPIZODNO I TEMATSKO UOKVIRIVANJE	10
2.2 DOMINANTAN OBRAZAC IZVJEŠTAVANJA O NASILJU MEĐU INTIMNIM PARTNERIMA	11
2.2.1 SUOSJEĆANJE S NAPADAČEM I OKRIVLJAVANJE ŽRTVE	11
2.2.2 SENZACIONALIZAM U TEKSTU I FOTOGRAFIJAMA	13
2.3 PRONALAZENJE IZVORA	14
2.4 ETIČKI I PROFESIONALNI IZAZOVI U IZVJEŠTAVANJU O NASILJU MEĐU PARTNERIMA	14
2.4.1 IZAZOV OBJEKTIVNOSTI	16
2.4.2 PRIMJENA AGENDA SETTING TEORIJE	17
2.5 INTIMNI PARTNERI	18
2.5.1 ŠTO JE NASILJE MEĐU INTIMNIM PARTNERIMA?	19
2.5.2 CIKLUS NASILJA	21
2.5.3 UZROCI NASILJA MEĐU PARTNERIMA	22
2.5.4 POSLJEDICE NASILJA	23
2.6 PATRIJARHAT I NASILJE MEĐU PARTNERIMA	23
2.7 ŽENE POČINITELJICE I MUŠKARCI ŽRTVE NASILJA	24
2.8 INDEX.HR – NAJČITANIJI HRVATSKI PORTAL	25
3. METODOLOGIJA	26
3.1 CILJ ISTRAŽIVANJA	26
3.2 JEDINICA ANALIZE, UZORAK, MATRICA I TEST POUZDANOSTI	27
4. REZULTATI	28
5. ZAKLJUČAK	43
6. LITERATURA	45

7. DODATAK.....	53
8. SAŽETAK.....	58

POPIS ILUSTRACIJA

1. Graf 1: Oslovljavanje nasilnika (N=100)
2. Graf 2: Nasilni čin (N= 100)
3. Graf 3: Uzrok nasilja (N=100)
4. Graf 4: Detalji iz privatnog života partnera (N=100)
5. Graf 5: Prikaz nasilnika (N=100)
6. Graf 6: Prvi izvor informacija (N=100)

ZAHVALE

Iskreno zahvaljujem svom mentoru, dr. sc. Igoru Kanižaju na svim savjetima, stručnom vođenju i ustrajnošću da iz mene izvuče najviše tijekom pisanja ovog rada.

Veliko hvala mojoj obitelji, Mami, Tati i Sestri na podršci, ljubavi i vjeri u mene pruženoj tijekom cijelog studiranja. Svaka Vaša pohvala i savjet ostavili su traga na meni.

Prijateljici Sari što je sa mnom započela ovaj akademski put te ga sa mnom i završila. Zajednički osmijesi uljepšali su brojne dane.

Hvala Igoru na ljubavi, motivaciji i vjetru u leđa kada je bilo najpotrebnije.

1. UVOD

Novine, televizijske vijesti, radio stanice i portali gotovo svakodnevno su preplavljeni vijestima o nasilju među partnerima. Mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju javnog mišljenja i percepcije o različitim društvenim problemima pa tako o nasilju među intimnim partnerima.

Zapanjujuća je činjenica da u SAD-u svake godine 10 milijuna žena i muškaraca doživi nasilje od intimnog partnera. Ovi podaci naglašavaju potrebu za odgovornim i etičkim medijskim izvještavanjem kako bi se podigla svijest javnosti i potaknule promjene. Jer kao što je Malcolm X jednom rekao, „Mediji su najmoćniji entitet na svijetu. Imaju moć da nevine učine krivima i da krivce učine nevinima, budući da kontroliraju umove masa“.

Internetski portal index.hr, kao najčitaniji internetski medij u Hrvatskoj, uvelike može utjecati na razumijevanje društva o nasilju među partnerima, oblikovati javno mnijenje i stavove prema žrtvama i počiniteljima te posljedično djelovati na društvenu reakciju i odgovornost prema ovom ozbiljnom problemu.

Ovaj diplomski rad usmjeren je na analizu načina na koji portal index.hr izvještava o slučajevima nasilja među partnerima. Koristeći se kvantitativnom analizom sadržaja, cilj istraživanja je identificirati obrasce izvještavanja, ulogu senzacionalizma, način predstavljanja žrtava i počinitelja te korištenje vizualnih i tekstualnih elemenata koji mogu utjecati na percepciju čitatelja. Posebna pažnja posvećena je etičkim pitanjima, kao što su zaštita privatnosti žrtava, prenošenje izjava i fotografija te oslanjanje na različite izvore informacija.

Analiza će obuhvatiti stotinu članaka objavljenih na portalu index.hr u kojima se izvještava o nasilju među intimnim partnerima. Istraživanjem će se nastojati odgovoriti na pitanja o objektivnosti i odgovornosti medijskog izvještavanja, kao i o potencijalnom utjecaju na društveno razumijevanje i reakciju na nasilje. Kroz detaljnu analizu ovaj rad će pružiti uvid u to kako mediji mogu doprinijeti borbi protiv nasilja među partnerima ili pak svojim pristupom otežati postizanje pravde i podrške za žrtve.

Konačno, ovaj rad ima za cilj ne samo istražiti postojeće prakse izvještavanja, već i ponuditi smjernice za unapređenje medijskog pristupa ovoj osjetljivoj temi, u skladu s najvišim standardima novinarske etike i profesionalnosti.

2. TEORIJSKI OKVIR

Zahvaljujući provedenim istraživanjima ustanovljeno je kako je nasilje često predstavljeno na problematičan način u medijima, no „malo je istraživanja provedeno o čimbenicima koji oblikuju novinarske percepcije i prakse pri pisanju priča o tom pitanju“ (Cullen i sur., 2019: 787).

Mediji su velikim dijelom zaslužni za stvaranje javnog mijenja i stavova pojedinaca o temama o kojima se izvještava. Easteal i suradnici navode kako mediji korištenjem određenih riječi i metafora imaju veliku ulogu u „reflektiranju, oblikovanju i izazivanju javnog mnijenja o rodno uvjetovanom nasilju“ (Easteal i sur., 2014: 104).

Osim što izvještavanje u medijima utječe na stvaranje mišljenja i javnog mnijenja, ono ima učinak i na to hoće li javnosti probuditi suosjećanje prema žrtvi ili ne. Stoga je za povećanje podrške prema žrtvama nasilja, kao i osjetljivost na bilo kakve oblike nasilnog ponašanja, važna točnost i vjerodostojnost izvještavanja medija (Carlyle i sur., 2014, cit. prema Cullen i sur., 2019: 778). Važnost razumijevanja načina na koji mediji prenose informacije također je važno za određivanje značaja koji javnost, kao i političari, pridaju pitanju nasilja među intimnim partnerima (Bullock i Cubert, 2002, cit. prema Smith i sur., 2019: 574).

S obzirom na to da su informacije koje mediji prezentiraju najčešće referentna točka iz koje čitatelji razumiju određeni društveni fenomen (Wasserman, 2010, cit. prema Isaacs, 2016: 501), Isaacs smatra kako „predstavljanje nasilja od strane intimnog partnera kao uglavnom ekstremnog čina fizičkog nasilja može učvrstiti percepciju među partnericama da drugi činovi nasilja koje doživljavaju nisu pravi i ozbiljni oblici nasilja od strane intimnog partnera“ (Isaacs, 2016: 501). Posljedično dolazi do toga da žene često ostaju u nasilnim vezama koje imaju negativan učinak na njihovo psihičko, fizičko i emocionalno zdravlje. Stoga, istraživači potiču na kritičko proučavanje poruka koje dolaze od strane medija te na pravilno tumačenje različitih oblika nasilja (Isaacs, 2016: 501).

Greer (2003) na osnovu Benedictovog istraživanja (1992) medijskog izvještavanja o četiri velika događaja nasilja u SAD-u tijekom 1970-ih i 1980-ih ističe da, kada govorimo o seksualnim zločinima nad ženama, mediji imaju tendenciju polarizirati žene na 'djevice' i 'kurve' (Greer, 2003: 6). Benedict naglašava kako to mediji čine izborom vokabulara te materijalima koje odluče prikazati javnosti ili ih pak izostaviti. Također smatra kako je takav način izvještavanja nesvjestan (Benedict, 1992: 24) jer se mediji, u želji za privlačenjem pozornosti

publike, odlučuju na načine izvještavanja koji ponekad nisu etični i mogu donijeti više štete nego koristi.

Osim toga, važno je naglasiti kako mediji nasilje među partnerima javnosti predstavljaju kao individualni problem, umjesto kao problem koji se tiče cijele društvene zajednice (Belknap, 2007, cit. prema Richards i sur., 2011: 179). Primjerice, prilikom izvještavanja mediji se ponekad fokusiraju samo na privatne detalje odnosa žrtve i počinitelja, umjesto da istraže šire društvene i kulturalne faktore koji mogu doprinijeti nasilju. Također, medijsko izvještavanje može naglašavati osobne karakteristike ili postupke žrtve ili počinitelja, čime se krivnja stavlja isključivo na njih, a ne na šire društvene strukture koje podržavaju ili dopuštaju nasilje.

Sacco smatra kako, kada je riječ o vijestima o kriminalu i nasilju, tradicionalno novinarstvo često preferira nekonvencionalne elemente (birajući neočekivano ili šokantno), jednostavnost (organiziranje stvarnosti kroz analitički okvir koji je lako razumljiv), personifikaciju (fokusiranje na pojedince umjesto na strukture) te poticanje konkurentnih perspektiva na status quo (Sacco, 2005, cit. prema Santos i sur., 2022: 302).

2.1 VAŽNOST MEDIJSKIH OKVIRA

Učestalost medijskog izvještavanja o nasilju među partnerima te njegovo uokvirivanje mogu uvelike utjecati na rješavanje tog društvenog problema (Carlyle i sur., 2008: 3). Mejia i suradnici kažu kako su medijski okviri „dosljedno definirani koncepti koji kategoriziraju društvena pitanja, pojave ili skupine“ (Mejia i sur., 2012: cit. prema Smith i sur., 2019: 574). Mediji su ti koji odlučuju na koji će način plasirati određene vijesti i koje će elemente unutar navedenih koncepata naglasiti, a koji će ostati u sjeni, bez obzira što mogu biti od iznimne društvene važnosti (Mejia i sur., 2012: cit. prema Smith i sur., 2019: 574).

Kuypers uokvirivanje definira kao proces prilikom kojeg komunikatori, svjesno ili nesvjesno, konstruiraju određeno gledište zahvaljujući kojem tumače činjenice i situacije na određen način (Kuypers, 2010: 8).

Medijski okviri od velike su važnosti jer su oni ti koji privlače društvenu i političku pozornost te određuju koliko ozbiljno će javnost shvatiti one situacije koje se u medijima prenose (Carlyle i sur., 2008: 4). Osim za privlačenje pažnje, medijsko uokvirivanje je važno i u situacijama kada je javnost nedovoljno informirana, stoga se oslanjaju na vanjske izvore, ponajviše medije, koji im pomažu da stvore svoju društvenu svijest i mišljenje (Carlyle i sur., 2008: 6)

2.1.1 EPIZODNO I TEMATSKO UOKVIRIVANJE

Prilikom uokvirivanja priča, mediji se najčešće koriste dvama načinima: epizodnim i tematskim uokvirivanjem (Smith i sur., 2019: 574).

Kada govorimo o epizodnom uokvirivanju, važno je naglasiti kako se tada stavlja fokus na pojedinačni zločin, bez povezivanja s drugim sličnim slučajevima ili društvenim kontekstom. Suprotno od toga, tematsko uokvirivanje istražuje određeni slučaj stavljajući ga u društveni kontekst (Smith i sur., 2019: 574).

Sotirović naglašava kako epizodno uokvirivanje priča može pomoći pri dramatizaciji te se priče čine privlačnijima, no stavljanje fokusa na pojedinačan slučaj može rezultirati stereotipnim prikazima (Sotirović, 2003, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2400).

Brojna su istraživanja pokazala kako je u prosjeku 80% medijskih izvješća nasilje predstavljalo koristeći se epizodnim uokvirivanjem. Na taj se način nasilje ne prikazuje kao „trajni obrazac prisilno kontrolirajućeg ponašanja“ (Smith i sur., 2019: 576), već se svaki slučaj prikazuje kao izoliran. Kao rezultat nastaje to da se nasilje među intimnim partnerima zanemaruje (Smith i sur., 2019: 576).

Druga konstrukcija kojom se mediji koriste prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima je uokvirivanje zločina kroz senzacionalističko izvještavanje i izvještavanje utemeljeno na činjenicama (Smith i sur., 2019: 574).

Novinari koji koriste senzacionalistički diskurs u prvi plan stavljaju naslove i izjave koje privlače pozornost te javnosti plasiraju nepotrebne i preuveličane informacije o zločinu. Suprotno tome, diskursi koji se temelje na činjenicama navode pojedinosti slučaja objektivno i jezgrovito, bez upotrebe bombastičnih naslova i citata (Richards i sur. 2014a, cit. prema Smith i sur., 2019: 574). Ovakvi diskursi zločin prikazuju kao neuobičajenu situaciju ili navode neki element koji nije prisutan u sličnim zločinima. Korištenjem senzacionalizma javnosti se stvara nerealno razumijevanje problema nasilja među partnerima, što će posljedično odvratiti pozornost javnosti od problema s kojima se mnogi susreću, nasilja nad ženama (Morgan i Politoff, 2012, cit. prema Smith i sur., 2019: 574-575).

2.2 DOMINANTAN OBRAZAC IZVJEŠTAVANJA O NASILJU MEĐU INTIMNIM PARTNERIMA

Postoji puno vrsta nasilja, no u medijima se najčešće priča o najtežim oblicima, a to je teško fizičko nasilje (Sutherland i sur., 2016, cit. prema Cullen i sur., 2019: 777). Grabe i suradnici ističu kako su u takvom izvještavanju neke činjenice naglašene, dok su druge izostavljene (Grabe i sur., 2001, cit. prema Cullen i sur., 2019: 777).

Wilcox je analizirao tiskane medije u kojima se nalaze vijesti o nasilju među intimnim partnerima te je zaključio kako su ekstremni činioci fizičkog nasilja zastupljeni u najvećem broju slučajeva, dok su ostali oblici nasilja rijetko spominjani. „Veća medijska pokrivenost je posvećena ubojstvima intimnih partnera i drugim neobičnim slučajevima, dok se drugim oblicima intimnog partnerskog nasilja, poput verbalnog i psihičkog zlostavljanja, pristupalo s malo interesa“ (Wilcox, 2008, cit. prema Isaacs, 2016: 492).

Wilcox također ističe kako, za razliku od ekstremnih slučajeva nasilja, drugi oblici nasilja su u medijima prikazani na pojednostavljen način te su čak nedovoljno prijavljeni (Wilcox, 2008, cit. prema Isaacs, 2016: 492).

Kada govorimo o prikazivanju ekstremnih slučajeva nasilja među intimnim partnerima u medijima, valja naglasiti kako se njima promiču stereotipne ideologije roda (Das, 2012, cit. prema Isaacs, 2016: 492). Žene su prikazane kao slabe i pasivne osobe koje njeguju svoju obitelj i koje potrebe obitelji stavljaju ispred vlastitih želja; dok su muškarci pozicionirani kao superiorni, prakticiraju dominaciju i imaju moć nad ženama (Das, 2012, cit. prema Isaacs, 2016: 492).

Također, usredotočujući se na ekstremne slučajeve nasilja, medijski prikazi počinitelja mogu javnost navesti da vjeruje kako ti ljudi nisu kao 'obični' ljudi, već su drugačiji, stoga ih je lako prepoznati i udaljiti se od njih, što nije istinito (Sotirović, 2003, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2400).

2.2.1 SUOSJEĆANJE S NAPADAČEM I OKRIVLJAVANJE ŽRTVE

Kao što je spomenuto, mediji svojim načinom komunikacije i izvještavanja utječu na stvaranje mišljenja publike. Primjerice, ukoliko mediji selektivno izvještavaju o određenim događajima ili problemima, pritom zanemarujući druge, to može utjecati na percepciju publike o važnosti ili prevalenciji određenih tema. Također, kada mediji koriste senzacionalističke naslove ili

naglašavaju ekstremne detalje, to može potaknuti emocije poput straha, bijesa ili šoka kod publike. Takvo izvještavanje može iskriviti percepciju stvarnosti i utjecati na to kako ljudi percipiraju određene događaje ili probleme.

Zbog sve češćeg senzacionalističkog i epizodnog izvještavanja, dolazi do smanjenja važnosti ove teme u percepciji publike, a samim time i minimiziranjem njezinih posljedica. Neki autori, poput Smith, Taylor, Bond i Jeffries smatraju kako se među publikom najčešće stvara diskurs suosjećanja s napadačem te okrivljavanja žrtve.

Taylor navodi da mnoga provedena istraživanja pokazuju kako mediji, prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima, koriste patrijarhalni diskurs, kao što je suosjećanje sa zlostavljačima. Primjerice, Taylor kaže kako medijski izvještaji mogu ignorirati zlostavljanje žrtava opravdavajući radnju počinitelja navodeći kako je izgubio kontrolu, bio pod utjecajem alkohola ili droge ili je pak imao psihičkih problema (Taylor, 2009, cit. prema Smith i sur., 2019: 575). Ovim se diskursom ili opravdavaju ili umanjuju počinjena djela te se, prilikom izvještavanja, počinitelji prikazuju kao žrtve određenih bioloških, psiholoških ili okolišnih neprilika (Taylor, 2009, cit. prema Smith i sur., 2019: 575).

Smith i suradnici navode kako se agresivno muško ponašanje često opravdava financijskim poteškoćama ili ovisnostima s kojima se osoba susrela. Time se stvara mišljenje kako je zlostavljanje izolirano te, da nema nepovoljnih životnih događaja, ne bi bilo učinjeno (Smith i sur., 2019: 576).

Dok s napadačima javnost često suosjeća, kod žrtava se događa drugačiji učinak, točnije okrivljuje ih se za djelo počinjeno nad njima (Sutherland i sur., 2016, cit. prema Cullen i sur., 2019: 777). Kada se izvještava o nasilju nad ženama, u mnogim se slučajevima koriste izvori poput obitelji, prijatelja ili susjeda koji imaju tendenciju okriviti žrtvu za zločin koji im je učinjen jer „nije poduzela dovoljno ozbiljne mjere“ (Richards i sur., 2011: 189).

Učestalost pojave okrivljavanja žrtve potvrđuje istraživanje Lloyda i Ramona iz 2016. o medijskom izvještavanju o slučajevima obiteljskog nasilja gdje su primijetili kako je okrivljavanje žrtve bila najčešće pojavljivana tema (Cullen i sur., 2019: 777).

Posljedično, mnogi muškarci i žene trpe nasilje. Krive sami sebe, vjeruju kako se radi o normalnom ponašanju, srame se nekome povjeriti o zlostavljanju koje doživljavaju ili se boje otići (Middelton-Moz i Lee Zawadski, 2003, cit. prema Šubić, 2019:10).

2.2.2 SENZACIONALIZAM U TEKSTU I FOTOGRAFIJAMA

Već spomenuti senzacionalizam sastavni je dio brojnih članaka i vijesti. U analizi koju je Boranijašević (2018) provela, najviše se senzacionalizma pojavljuje u pričama o obiteljskom nasilju, posebno ukoliko su u te priče uključene slavne osobe (Boranijašević, 2018: 201). U većini članaka analiziranih za potrebe navedenog istraživanja fokus je stavljen na manje bitne detalje, ostavljajući po strani nasilan čin i njegove posljedice, a stavljaajući naglasak na senzacionalizam (Boranijašević, 2018: 201). Boranijašević zaključuje kako se u medijima malo govori o konkretnim radnjama koje se trebaju poduzeti nakon što se dogodi nasilje u obitelji, poput intervencije policije, udaljavanja iz stana ili procesa suđenja nasilniku, a sve s ciljem kako bi se napravio prostor za senzacionalističko izvještavanje (Boranijašević, 2018: 201).

Metaj-Stojanova (2017) u svom radu u kojem je istraživala medijsko izvještavanje o nasilju nad ženama u obitelji u Republici Albaniji također spominje senzacionalizam kao sastavni element brojnih medijskih prikaza. Tvrdi kako često priče koje sadrže faktor nasilja te koje se fokusiraju na žene mediji vide kao potencijal za senzacionalističke vijesti, što svakako privlači publiku (Metaj-Stojanova, 2017: 68). Zaključuje kako se „medijsko izvještavanje o rodnom nasilju može trivijalizirati ili senzacionalizirati, kao i pretjerano pojednostaviti vrlo složeno pitanja“ (Metaj-Stojanova, 2017: 68).

Osim što se aspekt senzacionalističkog izvještavanja pojavljuje u samim riječima, on je vidljiv i u drugim sadržajnim elementima vijesti, ponajviše u fotografijama i videozapisima. Ljudi su vizualni tipovi, stoga ih fotografije privlače više od slova. Zato se, radi privlačenja pozornosti publike, mediji često odlučuju na korištenje fotografija koje sadrže elemente senzacionalizma. One mogu biti šokantne i emotivno nabijene, što potiče znatiželju i aktivira emotivne reakcije kod gledatelja ili čitatelja. Korištenje dramatičnih fotografija može pomoći medijima da ostvare veći doseg i angažman publike jer privlače pažnju na naslovnica ili na društvenim mrežama.

Međutim, ovakav pristup može imati negativne posljedice. Senzacionalističke fotografije često dramtiziraju nasilje i mogu dodatno traumatizirati žrtve ili obitelji pogođene takvim događajima. Osim toga, fokusiranje na senzacionalističke fotografije može odvući pažnju s važnosti ozbiljnosti problema i potencijalnih rješenja.

Metaj-Stojanova spominje problem objavljivanja fotografija sa senzacionalističkim elementima u kontekstu emotivnog utjecaja na publiku. Navodi kako se javnost kontaktom s fotografijama koje prikazuju nasilje postavlja u ulogu žrtve, stoga novinar ovom fenomenu treba pristupiti s osjetljivošću i odgovornošću (Metaj-Stojanova, 2017: 69).

Također ističe kako mediji trebaju biti oprezni u prenošenju scena koje se lako mogu imitirati te koje uključuju alate koji se na jednostavan način mogu pronaći svuda oko nas, primjerice noževi, čekići i škare (Metaj-Stojanova, 2017: 70) jer takvi prikazi publiku mogu potaknuti na opasno i neodgovorno ponašanje.

2.3 PRONALAZENJE IZVORA

Odabir dobrih, relevantnih i vjerodostojnih izvora zadatak je svakog novinara. Prilikom izvještavanja o nasilju među partnerima novinari često posežu za policijom kao izvorom informacija te se vijesti prikazuju iz njihove perspektive (Chermak, 1995; Ericson, 1989; Fishman, 1981; Surette, 2007, cit. prema Richards i sur., 2011: 179). Prema Heeren i Messing, novinari uživaju u prednostima korištenja izvješća organa za provođenje zakona zbog mogućnosti pristupa istragama te kredibiliteta koji oni imaju u javnosti (Heeren i Messing, 2009, cit. prema Richards i sur., 2011: 179).

Richards i suradnici, na osnovu ranije provedenih istraživanja, kazuju kako se drugi izvori, poput stručnjaka za obiteljsko nasilje, rijetko koriste kao izvor informacija o počinjenom zločinu (Bullock & Cubert, 2002; Byerly, 1994; Meyers, 1997; Taylor, 2009, cit. prema Richards i sur., 2011: 179).

Posljedično, novinari ovakvim načinom komunikacije „ne izvještavaju o obrascima ili uzrocima nasilja u širem društvu kontekstu” (Heeren & Messing, 2009: 208, cit. prema Richards i sur., 2011: 179).

2.4 ETIČKI I PROFESIONALNI IZAZOVI U IZVJEŠTAVANJU O NASILJU MEĐU PARTNERIMA

Duboka ideološka shvaćanja o tome što je novinarstvo, što bi ono trebalo biti i kako ga izvršavati oslanjaju se na određene koncepte veza koje je potrebno uspostaviti između izvora informacija, narativa i mogućih posljedica izvještavanja (Hanitzsch, 2007.; Lynch i McGoldrick, 2005, cit. prema Santos i sur., 2022: 301).

Brajnović ističe kako će novinar, ukoliko je profesionalac u svom poslu, znati iskoristiti moćno oružje koje drži u rukama, točnije informacije, za mir i dobro naroda te slobodu i pravdu svih ljudi (Brajnović, 1978: 84-85).

Kada govori o etici, Labaš kaže kako novinari trebaju biti pravedni, a više od svega moraju voljeti istinu (Labaš, 2006).

Prilikom izvještavanja, posebno osjetljivih tema, novinari se susreću s brojnim etičkim i profesionalnim izazovima. Jedna od takvih tema svakako je nasilje među partnerima.

Ethical Journalism Network (EJN) je organizacija koja se bavi promicanjem etičkih standarda u novinarstvu te nudi brojne resurse, smjernice i studije slučaja o etičkom izvještavanju, uključujući izvještavanje o nasilju među intimnim partnerima. U svom vodiču o izvještavanju o nasilju među intimnim partnerima navode šest važnih točaka kojih bi se svi novinari trebali pridržavati prilikom izvještavanja (EJN, <https://ethicaljournalismnetwork.org/who-we-are>).

Prva točka vodiča navodi važnost odgovornosti. Počinitelja treba držati odgovornim za počinjeni čin, a žrtva se ne smije okrivljavati. Potrebno je poznavati zakon te zločin imenovati pravim imenom. Također, važno je prepoznati ulogu novinara u prevalenciji nasilja u obitelji (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

Druga točka vodiča je točnost. Prilikom izvještavanja važno je držati se činjenica, čak i onda kad ih nema puno. Važno je izbjeći etikete i eufemizme koji bi mogli poslužiti kao opravdavanje ponašanja počinitelja, primjerice navođenja djela kao 'zločina iz strasti'. Izbor riječi također je važan kod pisanja naslova, koji često preuveličaju događaj ili pak predstave krivu sliku. Upotreba aktivnog vremena u pasivu može uvelike doprinijeti cijeloj slici događaja, primjerice umjesto „On ju je napao“, bolje je upotrijebiti konstrukciju „Ona je napadnuta od strane njega“. Također je od iznimne važnosti neosuđivanje ponašanja, vjere, odjeće ili pozadine zlostavljane osobe (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

Treća točka vodiča odnosi se na važnost konteksta cijele priče, za koji je potrebno koristiti točne i pouzdane izvore te razmisliti prilikom odabira fotografija i izbora riječi. Uz to, od iznimne važnosti je naglasiti kako nasilje nije isključivo fizičko, već se pojavljuje i u drugim oblicima, poput psihičkog, seksualnog i ekonomskog nasilja. Nasilje među intimnim partnerima nije samo nasilje muškarca nad ženom, stoga je dobro istaknuti, radi većeg opreza, kako žrtve nasilja mogu biti svi (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

Četvrta točka odnosi se na pomoć žrtvama. EJN navodi kako bi novinari prilikom izvještavanja trebali gledati na dobrobit žrtve te, radi sprječavanja takvih zločina, u svojim vijestima morali navesti izvore koji mogu pomoći osobama nad kojima se provodi nasilje. Uz to, novinari bi trebali poznavati zakon, kako se on primjenjuje te koja je uloga medija u borbi protiv nasilja (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

Peta točka EJN vodiča glasi 'humanost'. Značajna stavka informiranja javnosti svakako je humanost koju trebaju imati svi novinari. Važno je humano i s poštovanjem odnositi se prema žrtvama nasilja, kao i prema njihovim voljenima. Kao primjer situacije u kojoj se humanost mora osjetiti je intervjuiranje onih koji su proživjeli traumu, bilo da se radi o samoj žrtvi ili njezinim bližnjima. Uz to, važno je počinitelja pozvati na odgovornost, no na pravilan način. Dakle, ne treba naglašavati njihovo ponašanje ili izbore, niti im davati pretjerani publicitet (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

Šesta, ujedno i posljednja točka vodiča koji je EJN osmislio za promicanje etičkih standarda o izvještavanju o nasilju među intimnim partnerima, naglašava važnost nepristranosti. Novinari trebaju biti izrazito oprezni pri informiranju javnosti o sudskim slučajevima. Pisanje iz perspektive počinitelja treba izbjegavati, kao i nagađanja te neutemeljene komentare i glasine susjeda žrtve ili građana (EJN, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJN_Domestic-Violence-infographic_final.pdf).

2.4.1 IZAZOV OBJEKTIVNOSTI

Tradicionalno gledajući, novinarstvo je koncipirano kao praksa koja proizvodi institucionalni proizvod, istaknut po visokom stupnju objektivnosti, naglašavajući temeljnu faktičnost i neutralnost stava (McQuail, 1987: 145). Iako neki novinari ne vjeruju u nužnost objektivnosti prilikom izvještavanja, uvjerenje o njezinoj potrebitosti široko je rasprostranjeno (Schudson, 1978: 9).

Novinari su ti koji javnost obavještavaju o važnim i nedavnim događajima. Kako bi objavili točnu, objektivnu i pravovremenu vijest, „novinari pribjegavaju zakonodavstvu, ali i skupu profesionalnih, etičkih i deontološka pravila koja su izrađene, usavršene i konvencionalno prihvaćene neizostavne smjernice za informiranje o tome što je zamišljeno kao kompetentna

novinarska praksa, na taj način gledajući tko jest ili nije novinar“ (Jukes, 2018:1030-1031, cit. prema Santos i sur., 2022: 300).

S obzirom da je novinarstvo struka čiji je zadatak zrcaljenje stvarnosti te je „zamišljeno kao točan i pouzdan izvor relevantnih informacija za društvo“ (Santos i sur., 2022: 301), objektivnost je jedan od glavnih prioriteta koje se svi novinari moraju držati. Prema Jukesu, objektivnost se smatra novinarskom sposobnošću da stvarnost prikaže ovakvom kakva jest, ne stavljajući ju u neki kalup te prepuštajući publici da sama stvori mišljenje o temama o kojima se izvještava (Jukes, 2018, cit. prema Santos i sur., 2022: 300).

Bennet kaže kako se, na konceptualnoj razini, objektivnost temelji na idealima nepristranosti i preciznosti. Kao ključna profesionalna norma u novinarstvu, ona je povezana s vrijednostima pravednosti, točnosti, ravnoteže i nepristranog izvještavanja na temelju činjenica (Bennet, 2003, cit. prema Santos i sur., 2022: 301).

2.4.2 PRIMJENA AGENDA SETTING TEORIJE

Novine i portali svakodnevno su puni vijesti o nasilju i ubojstvima, a te se teme pojavljuju zahvaljujući agenda setting teoriji koja istražuje procese kojima mediji određuju koje su teme važne i relevantne za društvo te na koji način utječu na publiku (Shoemaker i Reese, 1996: 245). Kao što je spomenuto, mediji utječu na stvaranje mišljenja i percepcije publike, a temelj tog medijskog utjecaja je sami medijski sadržaj koji predstavlja najočitiji dio procesa masovne komunikacije (Shoemaker i Reese, 1996: 25).

Iako nam proučavanje medijskog sadržaja može pomoći da zaključimo neke stvari o fenomenima koji su manje vidljivi, ono nije dovoljno za samo razumijevanje sila koje proizvode taj sadržaj ili opseg koji njegov učinak ima (Shoemaker i Reese, 1996: 25).

Agenda setting teorija može na nekoliko načina utjecati na izvještavanje medija o nasilju među partnerima. Zbog činjenice da ova teorija istražuje procese kojima mediji određuju koje su teme važne za društvo (Shoemaker i Reese, 1996: 245) te da se mediji smatraju primarnim sredstvom prenošenja informacija, a posljedično i oblikovanja percepcija pojedinca o različitim pojavama (Ndela, 2010; Usdin i sur., 1999., cit. prema Isaacs, 2016: 492), možemo zaključiti kako medijska pokrivenost nasilja među partnerima utječe na percepciju javnosti o važnosti ovog problema. Primjenjujući agenda setting teoriju na činjenicu kako medijska pokrivenost može oblikovati stavove i ponašanje pojedinaca, zaključuje se kako se redovitim izvještavanjem u

medijima o nasilju među partnerima može povećati svijest društva o postojećem problemu, kao i potaknuti ljude da prepoznaju znakove nasilja te ohrabriti žrtve na prijavu slučajeva nasilja.

S obzirom da su medijski prikazi nasilja važan element toga kako javnost razumije te probleme i kako određene društvene i organizacijske strukture osmišljavaju strategije za zagovaranje žrtava (Comas-d'Argemir, 2015, cit. prema Cullen i sur., 2019: 775), možemo zaključiti kako agenda setting teorija utječe i na političko djelovanje. Trenutna istraživanja pokazuju kako su medijska izvješća o nasilju među intimnim partnerima ograničena, točnije postoje nedostaci u tome kako mediji obrađuju temu nasilja među partnerima. Također, mediji svojim informiranjem javnosti ne predstavljaju stvarnu stopu nasilja, dakle sve slučajeve nasilja među partnerima, kako one prijavljene, tako i one neprijavljene (McManus i Dorfman, 2005, cit. prema Smith i su., 2019: 574). Stoga je razumijevanje načina na koji mediji prikazuju informacije ključno za određivanje važnosti koju će javnost i političari dati pitanju nasilja među intimnim partnerima (Bullock i Cubert, 2002, cit. prema Smith i sur., 2019: 574). Ukoliko mediji redovito i na ispravan način predstavljaju nasilje, to može potaknuti političare i donositelje odluka da razmotre moguće mjere za suzbijanje ovog problema, primjerice donošenje novih zakona ili jačanja resursa za borbu protiv nasilja.

2.5 INTIMNI PARTNERI

Vijesti o nasilju svakodnevno ispunjavaju naslovnice novina i internetskih portala. Velik broj takvih vijesti govori o nasilju među partnerima koji se nalaze u intimnoj vezi. Centar za kontrolu i prevenciju bolesti nasilja među intimnim partnerima definira kao "fizičku, seksualnu ili psihičku štetu od strane sadašnjeg ili bivšeg partnera ili supružnika" koja se može dogoditi "među heteroseksualnim ili istospolnim parovima i ne zahtijeva seksualnu intimnost" (CDC, 2013, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2395). Broj slučajeva nasilja u SAD-u svakim se danom povećava, a to potvrđuje i statistika Nacionalne koalicije protiv nasilja u obitelji koja kaže kako svake godine u SAD-u 10 milijuna žena i muškaraca doživi nasilje od strane intimnog partnera (NCADV, 2020).

Znanstvena istraživanja nasilja među intimnim partnerima počela su se provoditi u kasnim 1960-ima te su više desetljeća bila usmjerena isključivo na nasilje muškaraca bijelaca nad ženama (Baker i sur., 2013: 182). Savage i suradnici navode kako se tek odnedavno istražuje nasilje među partnerima koji se nalaze u homoseksualnim vezama te uključuje biseksualne, transseksualne te LGBTQ osobe (Savage i sur., 2022: 22227)

Ako gledamo na razini Europske unije potrebno je spomenuti nedavno istraživanje Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) koja je u 28 zemalja članica Europske unije provela istraživanje o nasilju nad ženama (FRA - Agencija Europske unije za temeljna prava, 2014: 7). Istraživanje je pokazalo kako je na nivou EU 22% ispitanih žena doživjelo tjelesno i/ili seksualno nasilje od intimnog partnera (FRA, 2014: 10), dok je u Hrvatskoj takav oblik nasilja doživjelo 8% žena (FRA, 2014: 20). Kada govorimo o psihološkom nasilju, u cijeloj EU takav vid nasilja od intimnog partnera doživjelo je 43% ženskih ispitanika (FRA, 2014: 12), a u Hrvatskoj čak 27% ispitanika (FRA, 2014: 27).

Iako neka istraživanja pokazuju prevalenciju izloženosti žena nasilju od strane partnera od oko 29% (Šubić, 2019: 4), druga istraživanja pokazuju kako su žene često počiniteljice nasilja. Prema Archer žene su te koje vrše nasilje nad muškarcem u partnerstvu, posebno psihičko, dok se muškarci smatraju češćim počiniteljima fizičkog i seksualnog nasilja (Archer, 2000, cit. prema Šubić, 2019:4).

U nekim je društvima nasilje muškaraca nad ženama smatrano normalnim, stoga su žene žrtve nasilja gotovo svakodnevno. Pratto i Walker govore o tome kako se nasilje nad ženama najčešće događa u patrijarhalnim društvima, dok je u egalitarnima manje zastupljeno. Oni navode kako nasilnik, kako u patrijarhalnim, tako i u egalitarnim društvima, nasilnim činom održava kontrolu nad žrtvom, „a njegovo ponašanje pospješuju i razni seksistički, rasistički, homofobni i drugi diskriminatorni stavovi koji stvaraju osjećaje kod nasilnika da oni imaju pravo na takvo ponašanje“ (Pratto i Walker, 2004, cit. prema Šubić, 2019:12).

2.5.1 ŠTO JE NASILJE MEĐU INTIMNIM PARTNERIMA?

Definicije i vrste nasilja razlikuju se od autora do autora. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO), nasilje među partnerima uključuje nanošenje psihičke, fizičke ili seksualne štete osobi s kojom je napadač u vezi (Krug i suradnici, 2002, cit. prema Šubić, 2019:5). Vijeće Europe navodi kako postoje četiri vrste oblika nasilja među partnerima: psihičko, fizičko, seksualno te ekonomsko nasilje (Šubić, 2019:5).

SZO fizičko nasilje opisuje kao ponašanje koje uključuje udaranje. Šamaranje, premlaćivanje i šutiranje vezi (Krug i suradnici, 2002, cit. prema Šubić, 2019:5). Sličnu definiciju navode i Ajduković i Ajduković (2010) koji daju opširniju definiciju fizičkog nasilja te kažu kako je ono „bilo koji oblik fizičkog zlostavljanja kao što je naguravanje, ćuškanje, davljenje, čupanje kose, pritiskanje (npr. uza zid, u ugao prostorije), udaranje rukama, nogama ili predmetima, nanošenje

povreda ili opekotina, izbacivanje iz kuće, zaključavanje u neku prostoriju“ (Ajduković i Ajduković, 2010: 293).

Psihološko nasilje najčešći je oblik nasilja koji ljudi doživljavaju. Prema Mamuli, ono najčešće uključuje „ponovljene verbalne napade, omalovažavanje, vrijeđanje, ismijavanje, zastrašivanje, prijetnje i uhođenje“ (Mamula, 2014: 397). Definicija psihičkog nasilja prema SZO-u uključuje zastrašivanje, omalovažavanje te ponižavanje (Krug i suradnici, 2002, cit. prema Šubić, 2019: 6). Neki od primjera psihološkog nasilja su: vrijeđanje, ponižavanje, zabrane, kontroliranje i ismijavanje žrtve...

Seksualnim nasiljem smatra se „bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja istog, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog usmjeren protiv seksualnosti osobe koji se postiže prisilom od strane bilo koje osobe i u bilo kojoj situaciji tj. bez obzira na odnos između počinitelja i žrtve i je li počinjen u domu, na poslu ili negdje drugdje“ (Krug i suradnici, 2002, cit. prema Šubić, 2019: 7).

Prema Radačić, oblici seksualnog nasilja su: nedobrovoljni seksualni odnosi ili druge seksualne radnje, seksualno iskorištavanje djece i osoba s teškoćama u razvoju, seksualno uznemiravanje, prisilna prostitucija te trgovanje ženama i djecom u svrhu seksualnog iskorištavanja (Radačić, 2014, cit. prema Šubić, 2019: 7).

Mamula ekonomsko, odnosno financijsko nasilje definira kao uskraćivanje sredstava potrebnih za život, samovoljno raspolaganje zajedničkom imovinom i imovinom partnera/partnerice, oduzimanje ili zabrana raspolaganja osobnih prihodima partnera/partnerice te zabrana zapošljavanja i rada (Mamula, 2014: 397).

Ekonomskim nasiljem, s kojim se mnogi susreću, ruše se temeljne sociodemografske predispozicije za ravnopravnost svih ljudi. Maslić Seršić navodi definiciju ekonomskog nasilja nad ženama te kaže kako je ono „onemogućavanje žene u ostvarivanju radne uloge, ometanje akademske i profesionalne karijere žene, sprječavanje ekonomske neovisnosti i osiromašivanje žena“ (Maslić Seršić, 2010, cit. prema Šubić, 2019: 7).

Kelly i Johnson navode kako postoje četiri glavna tipa partnerskog nasilja: nasilje koje karakterizira prisila i kontroliranje; nasilje kao reakcija na napad; situacijsko nasilje i nasilje potaknuto razvodom ili razdvajanjem (Kelly i Johnson, 2008, cit. prema Sesar i Dodaj, 2014:163).

Pence i Paymar ističu kako zlostavljajuće ponašanje nije impulzivno ili nekontrolirano ponašanje, već je to ponašanje „koje ima za cilj kontroliranje žrtve koja je selektivno odabrana od strane počinitelja“ (Pence i Paymar, 1993, cit. prema Sesar i Dodaj, 2014: 163).

Kada se govori o dobnim skupinama koje u najviše slučajeva dožive nasilje, valja istaknuti kako su istraživanja provedena posljednjih godina pokazala da psihičko i seksualno zlostavljanje od strane intimnog partnera žrtve najčešće dožive tijekom adolescencije i u 20-im godinama (Ajduković i Ručević, 2009: 218). Balić i suradnici potvrđuju ovu informaciju navodeći da statistike pokazuju da je 28% srednjoškolaca i studenata barem jednom bilo u ulozi žrtve nasilja od strane partnera (Brustin, 1995, cit. prema Balić i sur., 2001:73). Prema istraživanju Murphyja, čak 40% ispitanika na slučajnom uzorku nevjenčanih studenata je izjavilo kako su bili u vezi u kojoj je postojalo seksualno i fizičko nasilje (Murphy, 1988, cit. prema Balić i sur., 2001: 73).

Ajduković i Ručević, koje su istraživale nasilje u vezama mladih, ističu kako psihičko zlostavljanje među partnerima često dogodi jer mladi određene postupke ne prepoznaju kao zlostavljajuće, već ih interpretiraju kao izraze ljubavi. Najbolji primjer takvog ponašanja je ljubomora koju mladi tumače kao znak ljubavi, a ne uočavaju njezinu štetnost (Ajduković i Ručević, 2009:218).

2.5.2 CIKLUS NASILJA

Gotovo sve obitelji u kojima je prisutno nasilje imaju zajedničku karakteristiku zvanu 'ciklus nasilja'. Ova značajka opisuje model nasilja koji se sastoji od tri dijela: nakupljanje napetosti, nasilni čin te odsustvo napetosti (Burnett, 1999, cit. prema Balić i sur., 2001:76).

U prvoj fazi žrtva se pokorava zahtjevima agresivnog partnera kako bi mu pokušala ugoditi i odgovoriti ga od nasilnog čina. Unatoč pokušajima žrtve da smiri partnera, on postaje još agresivniji. U drugoj fazi žrtva postaje svjesna što će uslijediti stoga poželi ubrzati nasilje kako bi ono što prije završilo. Nakon nasilnog čina, u posljednjoj fazi ciklusa, nasilnik često skrušeno stupa prema žrtvi iskazujući joj ljubav i govoreći kako se ovako nešto više nikada neće ponoviti (Burnett, 1999, cit. prema Balić i sur., 2001:76-77).

Unatoč tome, istraživanje pokazuje kako tijekom sljedećih šest mjeseci čak 32% žena ponovno svjedoče ulozi žrtve nasilja u vezi (Bureau of Justice, 1986, cit. prema Balić i sur., 2001:77).

2.5.3 UZROCI NASILJA MEĐU PARTNERIMA

Nasilnici, koji za cilj imaju osobi nanijeti bol i štetu te imati kontrolu nad njom, vrlo lako nalaze razloge za počinjenje nasilja. Carlyle i suradnici, koji su istraživali kako mediji prikazuju žene počiniteljice nasilja nad svojim partnerom, istaknuli su šest glavnih uzroka počinjenja nasilja u vezi (Carlyle i sur., 2014: 2405).

Prvi uzrok nasilničkog ponašanja, koji se pojavio u najvećem broju istraživanih članaka, bila je svađa s partnerom. Drugi najčešći razlog počinjenja nasilja među partnerima uključivao je varanje. Treći razlog, koji se spominje u velikom broju članaka, bio je vezan za financijsku situaciju partnera. Četvrti razlog zbog kojeg su žene počinile nasilje nad svojim partnerima bio je iznenadna strast. Peti razlog uključuje alkoholizirano stanje počiniteljice, dok se kao šesti razlog spominje psihička bolest (Carlyle i sur., 2014: 2405-2406).

Savage i suradnici navode slične uzroke nasilja te ističu kako takvi razlozi dovode do ogorčenosti zlostavljača prema žrtvi, stoga ogorčenost rezultira nasiljem (Savage i sur. 2022: 22231). Katalinić i suradnice slažu se u tome da se nasilje događa kroz ekonomske, kulturne, pravne i političke okvire te da oni zajedno grade nasilje unutar obiteljskog doma (Katalinić i sur., 2003: 118).

Nationellt Centrum för Kvinnofrid (Nacionalni centar za slobodu žena) švedski je centar znanja na Sveučilištu Uppsala koji podupire Vlada Švedske. Osnovan je 2006. godine s ciljem podizanja nacionalne svijesti o nasilju muškaraca nad ženama te također radi na razvijanju novih metoda za brigu o zlostavljanim ženama (NCK, <https://www.nck.uu.se/om-nck/>). U izvješću NCK-a o predstavljanju nasilja među intimnim partnerima u švedskim medijima, navodi se kako se kao najčešći uzročnici nasilnog ponašanja partnera pojavljuju alkoholiziranost počinitelja, mentalna bolest, zlouporaba supstanci ili nizak socioekonomski status (Nationellt Centrum för Kvinnofrid & Sveučilište Uppsala, 2014; Alfredsson i sur., 2016.; Brännvall, 2016.; SOU, 2004: 121, cit. prema Karlsson i sur., 2021: 1501).

Spomenuto istraživanje predstavljanja nasilja među partnerima u švedskim medijima također je pokazalo kako je nasilje prikazivano kao 'zločin iz strasti' ili 'okidač', gdje se čin smatra iznenadnim i neizbježnim, čak i onda kada se dogodio s predumišljajem te kad je kontinuiran (Fairbairn & Dawson, 2013.; Lloyd & Ramon, 2017.; Meyers, 1996.; Richards i sur., 2014, cit. prema Karlsson i sur., 2021: 1501).

2.5.4 POSLJEDICE NASILJA

Bilo kakav čin nasilja na žrtvi ostavlja velike tragove. Kada govorimo o psihičkom nasilju među partnerima, ono u žrtvi najčešće probudi strah, beznade, usamljenost, osjećaj srama i krivnje, tugu, depresiju, suicidalne misli, narušeno samopouzdanje i samopoštovanje (Mamula, 2014).

Larsen i Wobschall navode kako je posttraumatski stresni poremećaj česta posljedica s kojom se suočavaju žrtve nasilja, kao i depresija, tjeskoba te ideje o zlouporabi supstanci. Uz posljedice koje ostavljaju traga na psihi žrtve, valja spomenuti kako se također javlja potreba za pravnim uslugama, stambenim uslugama, potreba za uslugama zastupanja te zdravstvenom njegom (Larsen i Wobschall, 2016).

Važno je naglasiti kako su i djeca koja odrastaju u domovima u kojima se odvija nasilje od strane partnera također žrtve te imaju brojne negativne i dugoročne posljedice (Larsen i Wobschall, 2016).

Kada govorimo o seksualnom nasilju Radačić ističe kako ono ima fizičke, psihičke i društvene posljedice. Od fizičkih ozljeda žrtva najčešće ima tjelesne ozljede, narušeno joj je reproduktivno zdravlje, pojavljuje se mogućnost zaraze spolno prenosivim bolestima ili neželjene trudnoće. Od psihičkih posljedica najčešće dolazi do narušenog mentalnog i seksualnog zdravlja, samopoštovanja, samopouzdanja, poremećaja i traumatske reakcije (Radačić, 2014, cit. prema Šubić, 2019: 7). Kao što je navedeno, žrtva se nakon seksualnog nasilja susreće i s društvenim posljedicama, kao što su stigmatizacija, etiketiranje i na kraju odbačenost iz zajednice (Radačić, 2014, cit. prema Šubić, 2019: 7).

2.6 PATRIJARHAT I NASILJE MEĐU PARTNERIMA

Patrijarhat, društveno uređenje rodovske zajednice u kojoj je grupa povezana srodstvom po muškoj liniji (Hrvatski jezični portal, <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>), odražava institucionalizaciju muške dominacije „s vrlo visokim korelacijama između položaja i roda“ (Galtung, 1996: 4F0), što ima veliki utjecaj na percepciju i praksu seksualnog nasilja (Santos i sur., 2022: 301). Prema Connellu, muškost i ženstvenost predstavljaju zamišljene i društveno konstruirane ideale koji se definiraju binarno i relacijski te se temelje na patrijarhalnim strukturama (Connell, 2005, cit. prema Santos i sur., 2022: 301).

Meyers, u svojoj studiji 'News Coverage of Violence Against Women' tvrdi kako se narativi o seksualnim zločinima temelje na tradicionalnim predodžbama o tome kakve uloge ima koji rod

te koje posljedično institucionaliziraju nejednakost žena (Meyers, 1997: 3, cit. prema Greer, 2003: 7).

Naylor ističe kako uvijek dolazi do ponavljanja diskursa o muškom nasilju kao prirodnoj sili koja je neizbježna, dok su žene 'prirodno' žrtve muškog nasilja, čime se normalizira nasilje (Naylor, 2001: 186). Također, ovakvim se diskursom ženama potvrđuje kako je javna sfera nesigurna te kako imaju jako malo kontrole nad svojim životima, što rezultira time da mogu biti zlostavljane i ubijene bez obzira koliko se trudile osigurati (Naylor, 2001: 186).

Kada govorimo o nasilju na ženama i silovanju, Brownmiller smatra kako unutar patrijarhata silovanje nastaje kao rezultat muškog poriva (Brownmiller, 1975, cit. prema Santos i sur., 2022: 301). Suprotno tome, zagovarateljice feminističke teorije ne shvaćaju seksualno nasilje kao devijaciju patrijarhalne kulture, već kao ključni element patrijarhata kao sustava ugnjetavanja i kontrole (Brownmiller, 1975, cit. prema Santos i sur., 2022: 301).

2.7 ŽENE POČINITELJICE I MUŠKARCI ŽRTVE NASILJA

Iako se najčešće smatra da su muškarci ti koji vrše nasilje nad svojim partnericama, Straus kaže kako više od 150 istraživačkih studija pokazuju da su žene u istoj ili čak većoj mjeri počiniteljice nasilja (Straus, 2004, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2396). Pojedini istraživači, poput Kaufman Kantor i Strausa, tvrde kako policijske statistike pokazuju veću zastupljenost muškaraca kao počinitelja nasilja jer se tu prikazuju samo slučajevi kada je policija obaviještena o nasilju (Carlyle i sur., 2014: 2396). Stoga, Kaufman Kantor i Straus (1990) te Straus (1999) na osnovu svojih istraživanja tvrde kako policijski podaci isključuju najmanje 90% slučajeva nasilja partnera (Straus, 2006: 1087).

Dok se nasilje nad ženama najčešće događa kod mladih i neudanih žena, nasilje nad muškarcima od strane partnerica češće se događa kod oženjenih muškaraca, potvrdilo je istraživanje agresije u heteroseksualnim vezama koje su 1996. proveli Carrado i suradnici u Britaniji (Carrado i sur., 1996, cit. prema Balić, 2001:75).

Iako su žene počiniteljice sve češća pojava, mali broj istraživanja bavi se njima. No kada se proučavaju, istraživači su skloni naglasiti kako žene upotrebljavaju nasilje kao odgovor na viktimizaciju od strane muškarca s kojim su u vezi, sugerirajući kako je samoobrana primarni razlog za nasilje (Swan i Snow, 2006, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2397).

Cook (1997) kaže kako zbog života u svijetu u kojem se muškarce smatra jačim spolom, muške žrtve, nakon što dožive nasilje od strane svoje partnerice, često osjećaju svojevrsnu zbunjenost jer ne postoje smjernice kako muškarac kao žrtva treba reagirati (Cook, 1997, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2398). Također, Cook je u svom istraživanju otkrio kako muške žrtve osjećaju veliku dozu srama jer se smatraju slabijima. Uz to, vjeruju kako im zbog te slabosti nitko ne bi povjerovao kada bi istupili ili podnijeli tužbu protiv počiniteljice te da bi bili izvrgnuti ismijavanju i ruglu (Cook, 1997, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2398).

Jasno je kako se ovdje radi o rodnim stereotipima koji utječu na ponašanje žrtve, ali i počinitelja. Stereotipi koji žene karakteriziraju kao slabiji spol opravdavaju žensku agresiju, dok ideje o muškosti ograničavaju muškarce da potraže pomoć kada dožive nasilje od strane žene (Straus, 2006, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2399). Straus zaključuje kako je nedostatak muških žrtava koje su se javno izjasnile o nasilju počinjenom nad njima doprinio skepticizmu i manjku povjerenja u njihove priče (Straus, 2006, cit. prema Carlyle i sur., 2014: 2399).

Christie je u svom radu 'Idealna žrtva' iz 1986. godine predložio ideju idealne žrtve nasilja. Idealne žrtve su „najčešće žene, slabe, uključene u situaciju u kojoj se nikoga ne bi moglo okriviti i postaje žrtva počinitelja koji je loš i velik (Johnson i McConnell, 2014, cit. prema Savage i sur., 2022: 22239). Ovakvim viđenjem potvrđuju se stereotipi o slabim i nemoćnim ženama te jakim muškarcima koji su dominantniji od žena.

2.8 INDEX.HR – NAJČITANIJI HRVATSKI PORTAL

Index.hr jedan je od najpoznatiji hrvatskih internetskih portala čiji je osnivač Matija Babić. Pokrenut je 2002. godine te „ima reputaciju neovisnog, liberalnog i izrazito oporbenog medija s jakom liberalnom pristranošću“ (Grbeša i Volarević, 2021: 625).

Index.hr svoju je popularnost stekao zahvaljujući odabirom javnosti zanimljivih vijesti te razotkrivanjem brojnih hrvatskih skandala. Iako je ovaj internetski portal najčitaniji u Hrvatskoj, jedan je od onih kojima se najmanje vjeruje (Grbeša i Volarević, 2021: 627).

Rejting index.hr-a potvrđuje i posljednje Reutersovo godišnje istraživanje o stanju digitalnog medijskog biznisa (Digital News Report) iz 2023. prema kojem se index.hr smatra najposjećenijim hrvatskim online medijem. Naime, čak 81% građana Hrvatske najviše se informira putem online medija, a polovica njih, točnije 51%, za konzumaciju vijesti odabire upravo portal index.hr (Reuters Institute, 2023).

Ovo se istraživanje osvrnulo i na prije spomenuto povjerenje publike u medije. Rezultati su pokazali kako samo 34% ispitanih Hrvata ima povjerenja u medije, dok ih ostatak ispitanika smatra nepouzdanima. Prilikom izjašnjavanja o vjerodostojnosti medija, 43% ispitanika odgovorilo je kako vjeruje index.hr-u, a 26% ispitanika se izjasnilo kako niti vjeruje niti ne vjeruje ovom portalu. Preostalih 30% jasno je odgovorilo kako nema povjerenja u najčitaniji hrvatski portal (Reuters Institute, 2023), čime se potvrđuje prije spomenuta činjenica kako je index.hr internetski portal kojem Hrvati najmanje vjeruju (Grbeša i Volarević, 2021: 627).

3. METODOLOGIJA

Za potrebe ovog istraživanja korištena je metoda kvantitativne analize sadržaja. To je metoda koja daje odgovor na pitanje koliko je nešto zastupljeno u definiranom uzorku, točnije u populaciji na koju se istraživanje primjenjuje (Lamza Posavec, 2021: 280).

Ukoliko se uspoređuje s kvalitativnim pristupima, neke od prednosti kvantitativne analize su preciznost, mogućnost uopćavanja rezultata te mogućnost otkrivanja odnosa među pojavama (Lamza Posavec, 2021: 280).

Važan segment kvantitativne analize sadržaja svakako je „iskazivanje učestalosti (frekvencije) kojom su zastupljene pojedine skupine podataka“ (Lamza Posavec, 2021: 281).

Iako se metoda kvantitativne analize sadržaja prije koristila samo kod analiziranja pisanog materijala, u novije se vrijeme može počela koristiti i za analizu verbalnog, slikovnog i brojnog drugog kvantitativnog sadržaja (Petrović i Tadić, 2007: 162-163), baš kao što će se koristiti i u ovom istraživanju.

3.1 CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj ovog istraživanja je otkriti na koji način internetski portal index.hr izvještava o nasilju među partnerima. S obzirom da su mediji gotovo svakodnevno preplavljeni vijestima o nasilju koje se dogodi među intimnim partnerima, a index.hr, kao što je navedeno, ima reputaciju medija koji se najviše čita, ali i kojem se najmanje vjeruje (Grbeša i Volarević, 2021: 627), želimo istražiti koji su sastavni dijelovi objavljenih članaka te kakav se ton koristi pri pisanju.

Istraživačka pitanja na koja ću nastojati odgovoriti ovim istraživanjem su:

1. Na koji način index.hr izvještava o nasilju među partnerima?
2. Kakav se ton koristi prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima?
3. Poštuje li se privatnost žrtvi prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima?

3.2 JEDINICA ANALIZE, UZORAK, MATRICA I TEST POUZDANOSTI

Jedinica analize ovog istraživanja je jedan članak objavljen na portalu index.hr, a koji se odnosi na nasilje među intimnim partnerima. U jedinicu analize uključen je i tekst, kao i fotografije te videozapisi.

Kao uzorak za analizu korišteno je 100 članaka objavljenih na internetskom portalu index.hr u posljednjih godinu dana, točnije od travnja 2023. do travnja 2024. godine, a čiji se sadržaj odnosi na nasilje među intimnim partnerima. Iako se o nekim slučajevima nasilja pisalo duže vrijeme i u više članaka, većina analiziranih članaka odnosi se na pojedinačne slučajeve. Također, u analizu su ušle razne vrste formata ili žanrova članaka, poput kratkih članaka, dugih članaka, izvještaja, analiza, reportaža, komentara i intervjua.

Kako bi se analiza uspješno provela, kreirana je matrica koja se sastoji od 27 pitanja. Koristeći ovu matricu na detaljan se način mogu analizirati članci portala index.hr u kojima se izvještava o nasilju među partnerima. Sastoji se od različitih kategorija koje se fokusiraju na pojedine segmente članaka, primjerice korištenje pojedinih riječi ili fotografija i videozapisa, a čiji će odgovori pomoći u analiziranju načina izvještavanja o spomenutoj temi. Cilj ove matrice je sustavno i detaljno raščlanjivanje pojedinih aspekata svakog članka, kako tekstualnih, tako i vizualnih, kako bi se dobilo bolje razumijevanje obrazaca i trendova u izvještavanju na portalu index.hr o nasilju među intimnim partnerima.

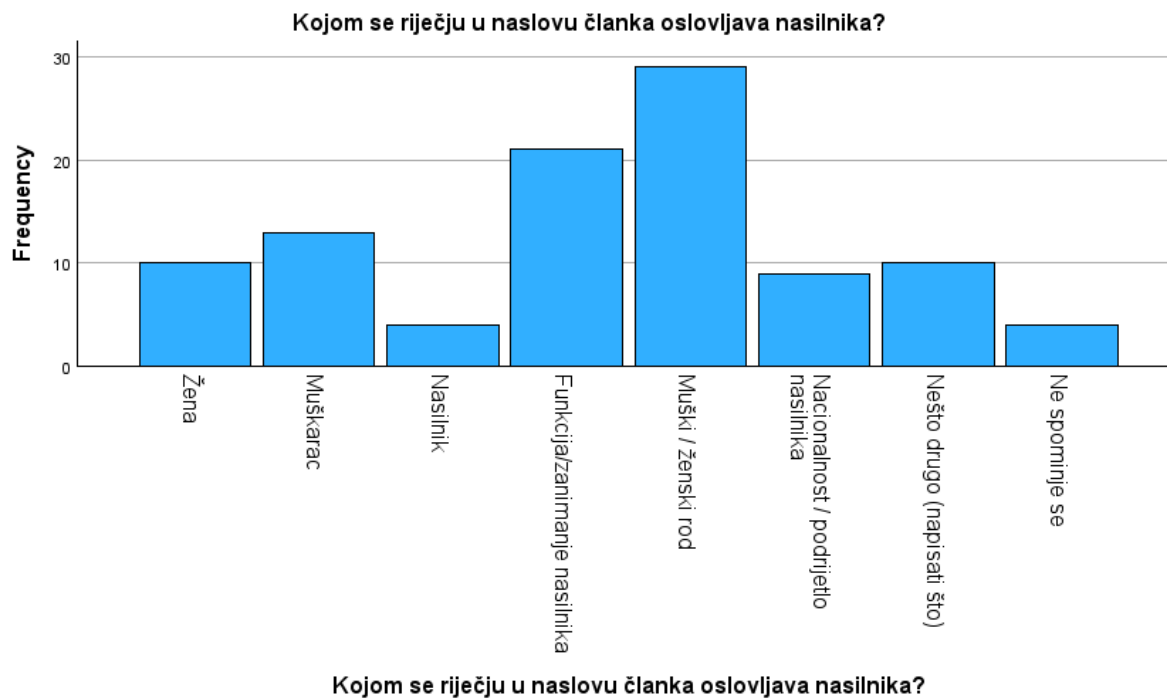
Prije samog istraživanja napravljen je test pouzdanosti koji daje odgovor je li postojeća matrica pouzdana ili nije. Učinjen je prema Holstijevoj metodi podudarnosti u kojoj se koristila formula $2M / N1 + N2$. Oznaka M predstavlja broj kategorija u kojima se koderi slažu, dok oznaka N predstavlja broj članaka koji je svaki od kodera iskodirao (Holsti, 1969). Prilikom izrade testa pouzdanosti analiziralo se deset nasumičnih članaka. Rezultat testa pouzdanosti je 0.8 , što potvrđuje da je korištena matrica pouzdana.

4. REZULTATI

Od 100 analiziranih članaka, njih 72 je objavljeno 2023. godine, dok je njih 28 objavljeno u 2024. godini. Kada govorimo o novinskom formatu članka, najviše objavljenih članaka su izvještaji, njih 32. Odmah iza nalaze se kratki članci, njih 31. Članci koji spadaju pod novinarski žanr analize pojavili su se 28 puta, dok su se kratke vijesti o nasilju među intimnim partnerima pisale samo šest puta. U analiziranim člancima intervjui su se pojavili dva puta, dok je analiziran samo jedan komentar.

Iako se, kao što je navedeno, muškarci smatraju onima koji u najvećem broju slučajeva vrše nasilje nad svojim partnericama, žene su također u određenom broju slučajeva počiniteljice nasilja nad muškarcima. Ovo je istraživanje pokazalo kako su u sadržaju portala index.hr u 84% slučajeva nasilnici bili muškog spola, dok su u 16% slučajeva to bile žene. Sukladno tome, s obzirom da su svi istraživani slučajevi nasilja uključivali heteroseksualne parove, u 84 slučaja žene su bile žrtve nasilja, dok su u 16 slučajeva to bili muškarci.

Nakon prikaza osnovnih obilježja, prikazat ćemo oblike izvještavanja o nasilju među partnerima na portalu index.hr, proučavajući tekstualne i vizualne elemente teksta. Kada govorimo o tome kojom se riječju oslovljava nasilnika u tekstu, u najvećem broju slučajeva, njih 29, nasilnika se oslovljava njegovim spolom ili rodom (on/ona), a primjer takvog oslovljavanja nasilnika možemo vidjeti u naslovu 'Brutalno ubio ženu, bacio je u septičku jamu, lagao da je nestala. Povećana mu kazna' (index.hr, 18. travnja 2023.). Na drugom mjestu po učestalosti oslovljavanja nasilnika je po njegovoj funkciji ili zanimanju i to u 21 članku. Treće mjesto ove ljestvice zauzima oslovljavanje nasilnika riječju 'muškarac', u 13 slučajeva, dok se riječ 'žena' za nasilnika koristi 10 puta. Primjere takvih naslova možemo vidjeti u članku 'Muškarac u Irskoj silovao svoju ženu kućanskim predmetima dok je spavala' (index.hr, 15. siječnja 2024.) te članku 'Žena u Srbiji ubila muža i raskomadala tijelo pa ga s kćeri bacila u udaljenu šumu' (index.hr, 16. rujna 2023.). U istom broju slučajeva, njih 10, koristi se neka druga riječ, primjerice 'čovjek', 'muž', 'mladić' ili 'ubojica'. Sljedeće na ljestvici, u devet slučajeva, su riječi koje izriču nacionalnost ili podrijetlo nasilnika, dok se u četiri naslova spominje riječ 'nasilnik'. U preostala četiri analizirana naslova nasilnik se ne spominje.

1. Graf 1: Oslovljavanje nasilnika (N=100)(%)

Osim što su se ovim istraživanjem analizirale riječi kojima se u naslovu članka opisuje nasilnik, analizirale su se i riječi kojima se u naslovu opisuje nasilni čin. U gotovo polovici naslova, točnije u njih 42, nasilni čin se opisuje riječju 'ubojstvo'. U manjem broju slučajeva pojavljuje se riječ 'prebijanje' u naslovu članaka, točnije u njih 12, a primjer takvog naslova možemo vidjeti u članku objavljenom 2023. godine, a čiji naslov glasi 'Napio se pa prebio ženu, teško je ozlijeđena. Uhićen je' (index.hr, 12. studenog 2023.). Riječ 'tučnjava' spominje se u sedam naslova, dok se u njih šest pojavljuje riječ 'zlostavljanje'. Također, u šest naslova spominje se i riječ 'silovanje', a u tri članka 'prijetnja'. Dva se puta u naslovima pojavila fraza 'guranje s litice', dok se u 10 slučajeva spominju druge riječi, poput trovanje, gušenje, rezanje ili vikanje. U preostalih 12 naslova ne spominje se nasilni čin.

2. Graf 2: Nasilni čin (N=100)(%)

Kao što je ranije spomenuto, elementi senzacionalizma često se mogu pronaći u novinskim i internetskim člancima radi većeg privlačenja pažnje i angažiranosti publike. Članci analizirani u ovom istraživanju dokazali su navedenu tezu jer u samo 15 članaka nisu prisutni elementi senzacionalizma, poput vrijeđanja, iskrivljavanja citata i pre naglašavanja pojedinih elemenata. Stoga, možemo zaključiti kako je senzacionalizam prisutan u čak 85 proučavanih članaka. Primjer senzacionalističkih elemenata prisutnih u tekstu možemo vidjeti u članku iz veljače 2024. godine gdje se detaljno opisuju i naglašavaju dijelovi nasilnog čina: „Po dogovoru s osumnjičenima, maloljetnica je u večernjim satima otišla u obiteljsku kuću svog oca, gdje je uz upotrebu vode u kojoj se nalazio izmrvljeni prah tableta napravila limunadu koju je dala svom ocu u namjeri da ga tako omami i uspava, a koje tablete su supruga i kćerka i ranije davale Kulišiću, a da on za to nije znao“ (index.hr, 02. veljače 2024.).

Kako je navedeno u teorijskom okviru, epizodno uokvirivanje vrsta je uokvirivanja kojim mediji najčešće pribjegavaju. Ovo se uokvirivanje fokusira na pojedinačne događaje, anegdote i osobne priče, često zanemarujući širi kontekst ili strukturalne probleme. To je dokazano i ovim istraživanjem koje je pokazalo kako je od 100 analiziranih članaka u čak 95 korišteno epizodno

uokvirivanje. To znači da su ti članci najčešće predstavljali vijesti kroz prizmu konkretnih događaja ili slučajeva, a ne kroz analizu šire slike ili dubljih uzroka i posljedica. S druge strane, tematsko uokvirivanje, koje pruža analitički pristup i fokusira se na dublje strukturalne i društvene aspekte problema, prisutno je u samo pet članaka. Ovo ukazuje na značajan trend u novinarstvu koji može imati utjecaj na percepciju publike jer epizodno uokvirivanje često pojednostavljuje složene probleme, čime se smanjuje mogućnost razumijevanja šireg konteksta.

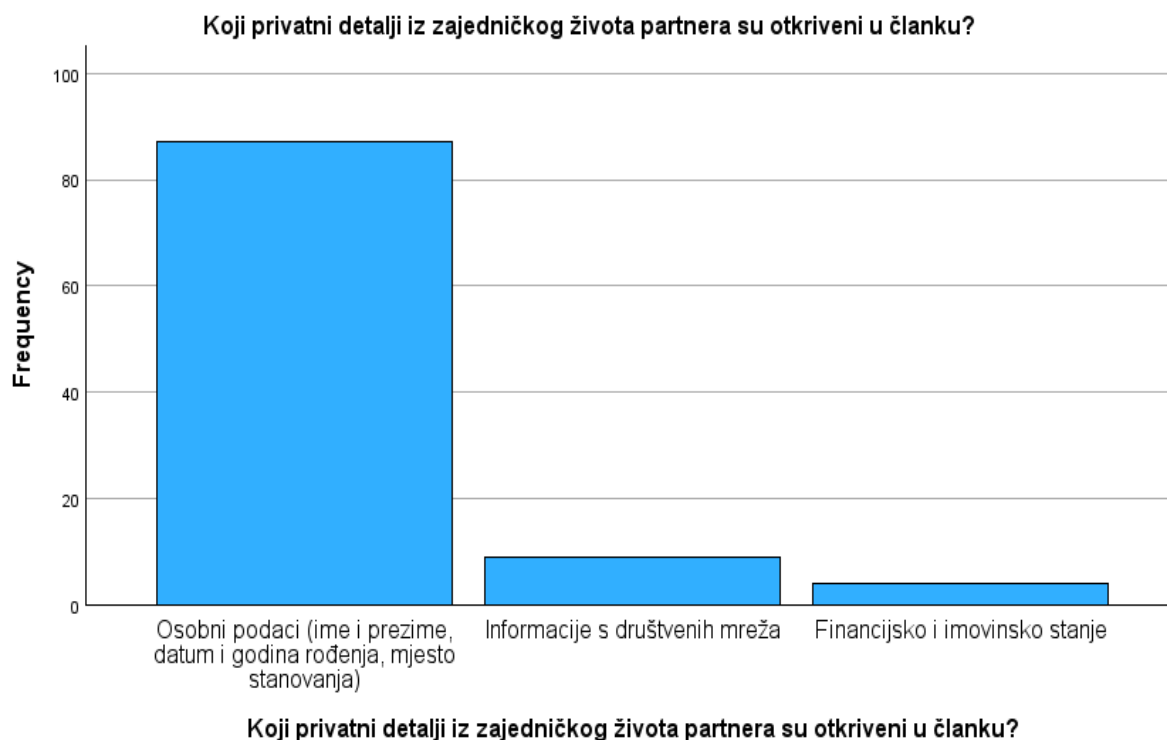
Idući segment članaka o nasilju među intimnim partnerima koji se ovim istraživanjem proučavao je iznošenje uzroka nasilja. U više od pola analiziranih članaka, točnije u njih 57, uzrok nasilja se ne spominje. Kao najčešće spomenut uzrok nasilja pojavljuje se alkohol, u 13 slučajeva. Za devet slučajeva nasilja uzrok je bila svađa među partnerima, dok je za njih sedam to bilo krivo rukovanje oružjem. Tri proučavana slučaja nasilja uzrokovana su željom za rastavom partnera, a ljubomora i financije prouzročile su četiri slučaja nasilja među partnerima o kojima je izvještavao index.hr. U sedam članaka uzrok nasilja je nešto drugo, primjerice samoobrana, niske pobude ili odbijanje zaruka, čiji primjer možemo vidjeti u članku iz prosinca 2023., čiji naslov glasi „Žena u Turskoj odbila prosidbu, njen dečko je gurnuo s litice od 30 metara“ (index.hr, 21. prosinca 2023.).

3. Graf 3: Uzrok nasilja (N=100)(%)

Kao jedan segment spomenutog senzacionalizma možemo istaknuti iznošenje detalja iz privatnog života partnera. Ovaj pristup često uključuje objavljivanje informacija koje nisu relevantne za javni interes, već služe povećanju čitanosti i privlačenju pažnje publike. Od analiziranih 100 članaka, u svih 100 novinari iznose detalje iz privatnog života spomenutih partnera, čime se narušava njihova privatnost i etički standardi novinarstva. Takvo pisanje skreće fokus sa suštinskih pitanja, omogućavajući čitateljima da se usmjere na trivijalnosti umjesto na značajne teme.

Detalje iz zajedničkog života partnera podijelili smo u tri kategorije: osobne podatke, informacije s društvenih mreža te financijsko i imovinsko stanje partnera. Ova kategorizacija omogućuje detaljniju analizu načina na koji novinari tretiraju privatne informacije u kontekstu izvještavanja o nasilju među partnerima. U gotovo svim analiziranim člancima, točnije u njih 87, novinar iznosi osobne podatke žrtve i nasilnika, primjerice inicijale njihovih imena i prezimena ili pak cijelo ime i prezime, datum i godinu rođenja te mjesto stanovanja. U devet proučavanih članaka iznose se informacije s društvenih mreža nasilnika ili žrtve, uključujući privatne fotografije, statusne objave, komentare i druge privatne detalje koje su žrtve ili nasilnici objavili. Primjer takve objave možemo vidjeti u članku iz rujna 2023. godine čiji naslov glasi „Index objavljuje poruke u kojima se ubijena djevojka žalila na policajca“ (index.hr, 22. rujna 2023.), a čiji se sadržaj sastoji isključivo od fotografiranih poruka djevojke nastradale zbog nasilja od strane partnera. U četiri članka piše se o njihovom financijskom i imovinskom stanju, što može uključivati informacije o plaćama, bankovnim računima, posjedovanju nekretnina ili dugovima. Objavljivanje ovih detalja može imati ozbiljne posljedice za privatnost i sigurnost uključenih osoba te se postavlja pitanje etičnosti takvog novinarskog pristupa. Ova analiza pokazuje da se privatni životi žrtava i nasilnika često nepotrebno eksponiraju, što ukazuje na potrebu za većim poštovanjem privatnosti i etičkih standarda u novinarskom izvještavanju.

4. Graf 4: Detalji iz privatnog života partnera (N=100)(%)

Navođenje nasilnikovih kaznenih djela iz prošlosti česta je pojava u medijima prilikom izvještavanja o ovakvim temama. Takav pristup često služi kako bi se dodatno dramaturgizirala priča i predstavio nasilnik kao opasna osoba s dugom poviješću kriminalnog ponašanja, što može utjecati na percepciju čitatelja i povećati osjećaj senzacionalizma. Od svih članaka koje obuhvaća ovo istraživanje, u njih 15 spominju se nasilnikova kaznena djela iz prošlosti, uključujući detalje o prethodnim osudama, incidentima nasilja ili drugim kaznenim djelima koja su počinjena. Primjer takvog slučaja možemo vidjeti u članku objavljenom u kolovozu 2023. godine gdje je u tekstu navedeno kako je nasilnik otprije poznat policiji te kako je više puta bio osuđivan za različita kaznena djela (index.hr, 11. kolovoza 2023.). S druge strane, u preostalih 85 članaka kaznena djela iz prošlosti nasilnika se ne spominju. Razlog tomu može biti novinarov pristup tekstu ili pak nepostojanje kaznenih djela iz prošlosti.

Iznošenje detalja privatnih života u javnost odličan je mamac za pažnju i reakciju publike, stoga novinari to uobičajavaju raditi, često ne pazeci krše li time pravo na privatnost nasilnika ili žrtve. Takvo senzacionalističko izvještavanje može imati ozbiljne posljedice, uključujući stigmatizaciju i dodatnu traumatizaciju uključenih osoba. Objavljivanje fotografija ili videozapisa u člancima na portalu index.hr koji na neki način prikazuju segmente povezane s

privatnim životom partnera također se proučavalo i analiziralo u ovom istraživanju. Rezultat analize pokazao je kako se u većini članaka, točnije njih 88, nije prikazalo fotografijom ili videozapisom ništa povezano s privatnim životom partnera među kojima se dogodilo nasilje. Ova činjenica ukazuje na određeni stupanj suzdržanosti novinara kada je riječ o vizualnom materijalu, što može biti rezultat svijesti o potencijalnim pravnim i etičkim posljedicama. U osam analiziranih članaka neki detalji privatnog života partnera, poput obiteljske kuće, članova obitelji ili radnog mjesta, su se prikazali fotografijom. Ove slike mogu pružiti dodatni kontekst, ali i narušiti privatnost te izazvati nelagodu za prikazane osobe. U četiri analizirana članka to je učinjeno prikazom videozapisa, koji često još više produbljuju osjećaj invazije privatnosti jer nude živopisniji i osobniji uvid u živote ljudi. Videozapisi mogu biti posebno uznemirujući za žrtve, budući da pružaju detaljan prikaz njihovog privatnog prostora i osobnog života, što može dodatno pojačati osjećaj nesigurnosti i ranjivosti. Od spomenuta četiri članka u kojima su se videozapisom prikazali pojedini detalji privatnog života partnera, dva su objavljena u travnju 2023. godine te se odnose na isti slučaj, počinjeno ubojstvo žene nad nevjenčanim suprugom u Splitu (index.hr, 29. travnja 2023.). U oba članka nalaze se videozapisi na kojima je prikazana kuća u kojoj su spomenuti partneri živjeli te je na videu vidljiv naziv ulice i kućni broj, što dodatno narušava privatnost nasilnika i žrtve.

Osim detalja iz privatnog života, prikazivanje mjesta gdje se dogodio nasilni čin privlači pozornost publike. Takvi prikazi mogu pružiti dodatni kontekst priči, ali također mogu imati negativne posljedice, uključujući traumatizaciju žrtava, sekundarnu viktimizaciju i potencijalno narušavanje istrage. U 90 članaka analiziranih u ovom istraživanju ne prikazuje se fotografijom ili videozapisom mjesto na kojem se odvijalo nasilje ili mjesto koje je na drugi način povezano s nasilnim činom. U osam analiziranih članaka prikazuje se mjesto koje je na drugi način povezano s nasilništvom, poput kuće nasilnika, ulice u kojoj je živjela žrtva ili lokacije gdje su se odvijali prethodni incidenti. Ovi prikazi mogu doprinijeti stvaranju šire slike o okolnostima i pozadini nasilja, ali također mogu izazvati neugodnost za prikazane osobe, posebno ako su lokacije lako prepoznatljive. U dva članka fotografijom i videozapisom prikazuje se mjesto gdje se odvijalo nasilje među intimnim partnerima, što može dodatno pojačati emocionalni naboj priče i privući pažnju publike, ali također riskira narušavanje privatnosti žrtava i svjedoka. Takvi prikazi mogu biti vrlo osjetljivi jer prikazuju točno mjesto traumatičnog događaja, čime se može dodatno povrijediti žrtve ili njihove obitelji. Upravo to se učinilo u članku objavljenom u

prosincu 2023. gdje se na čak 19 fotografija prikazalo mjesto na kojem se odvijalo samo nasilje (index.hr, 29. prosinca 2023.).

Sljedeći vizualni aspekt članaka u kojima se izvještava o nasilju među intimnim partnerima, a koji se proučavao u istraživanju, je prikaz nasilnika fotografijom. Ova praksa može imati značajan utjecaj na percepciju čitatelja jer vizualni prikaz nasilnika može pojačati emocionalnu reakciju publike i oblikovati njihovo mišljenje o osobi prikazanoj na fotografiji. U 34 analizirana članka nalazi se fotografija na kojoj je prikazan nasilnik. Takvi prikazi često uključuju slike iz policijskih dosjea, sa društvenih mreža ili privatnih fotografija, što može doprinijeti senzacionalizmu i stigmatizaciji osobe prikazane na slici. U analiziranim člancima nasilnik je često prikazan na privatnim fotografijama iz teretane, čime se želi istaknuti njegova fizička snaga, a takav primjer možemo vidjeti u članku objavljenom u veljači 2024. godine, a čiji naslov glasi 'Fitness-trener tukao i silovao svoju djevojku, gađao je bocama, špricao je suzavcem' (index.hr, 15. veljače 2024.). Prikazivanje nasilnika može služiti kao način da se priča dodatno dramatizira i privuče pažnja čitatelja, ali također može imati negativne posljedice po nasilnika, uključujući osudu javnosti prije pravnog postupka i dodatno narušavanje privatnosti. S druge strane, u preostalim 66 članaka njegov se lik vizualno ne prikazuje. Ovaj pristup može biti rezultat etičkih smjernica ili zakonskih ograničenja koja nastoje zaštititi identitet nasilnika do pravomoćne presude ili izbjegavati senzacionalizam. Nepostojanje fotografije također može pridonijeti neutralnijem i manje pristranom izvještavanju, fokusirajući se više na činjenice i okolnosti događaja nego na vizualne impresije.

5. Graf 5: Prikaz nasilnika (N=100)(%)

Vizualni prikaz žrtve također je aspekt članka za kojim novinari često posežu. Ovaj pristup može imati dubok utjecaj na čitatelje jer vizualni prikazi žrtava često izazivaju snažne emotivne reakcije i dodatno naglašavaju ozbiljnost situacije. Rezultati ovog istraživanja pokazuju da je u 17 proučavanih članaka fotografijom ili videozapisom prikazana sama žrtva nasilja, često bez obzira na njezin pristanak ili želju za anonimnošću. Ovi prikazi mogu uključivati slike iz privatnog života, fotografije s društvenih mreža ili čak snimke s mjesta događaja. Takvi vizualni materijali često doprinose senzacionalističkom tonu izvještaja, privlačeći veću pažnju publike. Kao što je spomenuto, fotografije žrtve su sastavni dio 17 analiziranih članaka, a najčešće su preuzete s društvenih mreža i prikazuju lice žrtve ili zajedničke fotografije žrtve i partnera. S druge strane, u preostala 83 članka žrtva nasilja nije vizualno prikazana. Nepostojanje fotografija ili videozapisa žrtava može biti rezultat poštivanja prava na privatnost i zaštite dostojanstva žrtava, što je ključno za etičko novinarstvo. Ovaj pristup omogućava fokusiranje na činjenice i okolnosti slučaja bez dodatnog izlaganja žrtava nepotrebnom javnom pritisku. Sukladno navedenom, postavlja se pitanje što je s pravom na privatnost žrtve i nasilnika te kako si najčitaniji hrvatski portal može priuštiti toliko kršenje novinarske etike. Ili je možda baš zbog kršenja novinarske etike postao najčitaniji hrvatski portal?

Nakon počinjenog zločina te izlaska vijesti u javnost, novinari često pribjegavaju uzimanju izjava ljudi bliskih nasilniku ili žrtvi, kao što su njihovi susjedi, prijatelji, poznanici ili članovi obitelji. Ove izjave doprinose senzacionalizmu i dodatno dramtiziraju priču, pružajući emotivne i osobne reakcije koje čitateljima omogućuju dublji uvid u okolnosti i dinamiku među uključenim osobama. Takav pristup može imati dvostruki učinak: s jedne strane, osigurava bogatiju naraciju i povećava čitateljski interes, dok s druge strane može narušiti privatnost i dodatno traumatizirati obitelji uključenih osoba. Taj se popularni segment članaka analizirao i u ovom istraživanju te se pokazalo kako se ni u jednom od 100 analiziranih članaka ne nalaze izjave nasilnikove obitelji. Ova činjenica može biti indikativna za različite razloge, uključujući novinarske odluke da zaštite privatnost obitelji nasilnika ili moguće odbijanje obitelji da komentiraju situaciju zbog stigmatizacije i osude javnosti.

Situacija je nešto drugačija kada govorimo o izjavama žrtvine obitelji. U 8% članaka prisutne su izjave članova obitelji žrtve nasilnog čina, dok se u preostalih 92% članaka izjave ne pojavljuju. Ove izjave članova obitelji često pružaju emocionalno snažne i osobne uvide u život žrtve, njihov karakter te posljedice koje je nasilni čin ostavio na njih i njihove najbliže. Prisutnost izjava članova obitelji žrtve može dodatno humanizirati priču, omogućujući čitateljima da se povežu s tragedijom na dubljoj razini i razviju osjećaj empatije i razumijevanja prema žrtvi. Međutim, to također otvara pitanja o etičnosti korištenja takvih izjava, posebno u slučajevima kada članovi obitelji možda nisu svjesni koliko će njihove riječi biti javno eksponirane ili kada se nalaze u stanju emocionalnog šoka i tuge. Primjer izjava obitelji žrtve možemo vidjeti u slučaju iz prosinca 2023. godine u kojem su roditelji žrtve za index.hr podijelili svoju tugu zbog gubitka djeteta te iskustvo s medijima i pravosuđem. Također, u samom naslovu članka nalazi se izjava roditelja, a naslov glasi 'Roditelji ubijene Mihaele: Čekamo da se pojavi i kaže „mama, tu sam, to je bila šala“ (index.hr, 03. prosinca 2023.).

Izjave počinitelja i žrtve također su sastavni dio mnogih članaka koje publika želi vidjeti. Ove izjave pružaju čitateljima neposredan uvid u misli i emocije uključenih osoba, često dodajući dramatičnost i dublje razumijevanje situacije. Od 100 analiziranih članaka, u malom postotku njih, točnije u 8%, index.hr prenosi izjave nasilnika o počinjenom zločinu. Izjave nasilnika mogu uključivati pokušaje opravdanja njihovih postupaka, izraze kajanja ili čak negiranje krivnje. Primjer opravdavanja nasilnika možemo vidjeti u članku objavljenom u studenom 2023. godine gdje novinar izvještava o nasilju žene nad svojim partnerom (index.hr, 06. studenog 2023.). Osim policijskog izvještaja, u članku se nalaze izjave nasilnice koja krivnju prebacuje na svog partnera te negira počinjeno djelo. Objavljivanje ovakvih izjava može biti

izuzetno kontroverzno jer pruža nasilnicima platformu za potencijalnu manipulaciju javnog mišljenja ili dodatno traumatiziranje žrtava i njihovih obitelji. U preostalih 92% članaka izjave osumnjičenog za zločin nisu prisutne. Neobjavljivanje izjava nasilnika može biti dio etičkog pristupa koji nastoji zaštititi žrtve i njihove obitelji od dodatne boli i stresa te osigurati da se ne daje glas onima koji su počinili zločine.

Situacija se ne razlikuje puno kada govorimo o zastupljenosti izjava žrtve nasilnog čina. U 10 analiziranih članaka nalazi se žrtvin iskaz o nasilju učinjenom nad njom, dok u ostalih 90 članaka index.hr nije prenio izjave žrtve nasilja. Izjave žrtava mogu pružiti duboko osobne i emotivne uvide u njihov doživljaj nasilja, često naglašavajući ozbiljnost i utjecaj takvih događaja na njihove živote. Ove izjave mogu potaknuti empatiju i razumijevanje kod čitatelja, ali također mogu izazvati dodatnu viktimizaciju žrtava koje su već prošle kroz traumatična iskustva. U mnogim slučajevima žrtve ne žele davati izjave zbog straha, sramote ili želje za privatnošću. Također, mediji mogu odlučiti ne objavljivati njihove izjave kako bi izbjegli dodatno traumatiziranje žrtava ili kako bi zaštitili njihov identitet. No, kako je navedeno, u 10 analiziranih članaka index.hr je objavio izjave žrtve nasilnog čina, a jedan od tih članaka sadrži izjavu žene nad kojom je suprug provodio psihičko i ekonomsko nasilje. Članak je objavljen u siječnju 2024. godine, a izvještava o slučaju koji se proteže od kraja 2023. godine te prenosi izjavu žrtve koja detaljno opisuje nasilno ponašanje provedeno nad njom i djecom od strane supruga. Također progovara i o tome kako joj policija i Centar za socijalnu skrb ne pružaju pomoć, a takvim se izjavama stavlja pritisak na institucije da poboljšaju svoje usluge te da rade u korist onih kojima je pomoć potrebna (index.hr, 28. siječnja 2024.).

Slučajevi nasilnog čina među partnerima znaju potaknuti slavne osobe da se oglase i iznesu svoje relevantno mišljenje o samom događaju, primjerice političari, glumci, pjevači ili drugi poznati ljudi koji se na neki način mogu poistovjetiti s opisivanim slučajem ili su poznati kao aktivisti za ljudska prava i borci protiv nasilja. Njihove izjave mogu imati značajan utjecaj na javno mnijenje jer slavne osobe često imaju autoritet koji može privući pažnju šire publike i potaknuti promjene u društvu. Koliko se slavnih osoba oglasilo o analiziranim slučajevima nasilja nad intimnim partnerima ispitalo se ovim istraživanjem. Rezultati su pokazali da se u samo 9 analiziranih članaka prenose izjave slavnih osoba. Te izjave često uključuju izraze podrške žrtvama, pozive na pravdu i zahtjeve za strožim kaznama za počinitelje. Oni također mogu podijeliti osobna iskustva ili iskustva iz svoje okoline, čime dodatno podupiru borbu protiv nasilja. Ovakve su izjave važne jer potiču odgovornost i transparentnost institucija, povećavaju pritisak na njih da ispituju svoje postupke, potiču zakonodavne i proceduralne

promjene te pružaju podršku žrtvama, pokazujući da njihove prijave i problemi nisu ignorirani. U ostalim člancima, dakle njih 91, nije prisutna izjava slavnih. Razlozi za ovaj manjak mogu biti višestruki: možda mediji nisu smatrali relevantnim uključiti takve izjave, slavne osobe nisu bile dostupne za komentare ili jednostavno nisu smatrale potrebnim uključiti se u javnu diskusiju o konkretnim slučajevima.

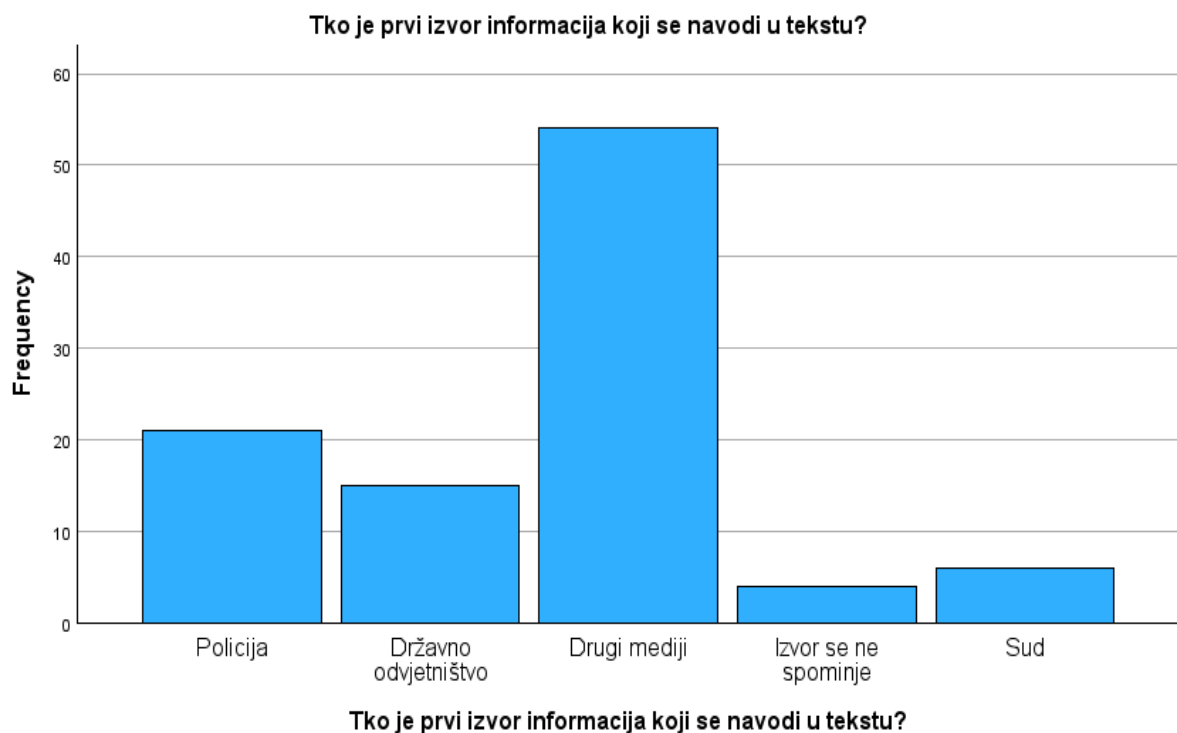
Kao što je pojašnjeno u teorijskom okviru, mediji svojim načinom izvještavanja, točnije odabirom riječi, fraza i tona komunikacije, ponekad imaju tendenciju okrivljavati žrtvu za zločin koji je doživjela, kao i opravdati počinitelja za počinjeni zločin te suosjećati s njim. Ovakav pristup može dodatno viktimizirati žrtvu, umanjiti ozbiljnost zločina i poticati štetne stereotipe o nasilju među intimnim partnerima. Međutim, ovo istraživanje pokazalo je rezultate suprotne navedenoj tezi. Ukoliko govorimo o okrivljavanju žrtve u tekstu, od 100 analiziranih članaka, u samo jednom članku može se uočiti ovaj novinarski trend. U tom članku korišten je jezik koji implicira da je žrtva sama doprinijela nasilju, što je vrlo problematično jer može odvratiti druge žrtve od prijavljivanja nasilja i traženja pomoći. Konkretnije, radi se o slučaju nasilja iz travnja 2023. gdje je žena svog partnera fizički napala i ozlijedila. Sadržaj gotovo polovice članka je izjava nasilnice u kojoj optužuje svog partnera za fizičko nasilje nad njom te tvrdi da je djelovala iz samoobrane, no tek na samom dnu članka napisano je kako tužiteljstvo ne vjeruje u njezinu stranu priče (index.hr, 18. travnja 2023.). Ovakvo izvještavanje, usmjeravajući pažnju na neistinite činjenice i okrivljujući žrtvu za zločin počinjen nad njom, može dovesti javnost do pogrešnih zaključaka i otežati postizanje pravde za stvarne žrtve. U preostalih 99 članaka ovaj trend nije vidljiv, što sugerira da većina članaka ipak izbjegava okrivljavanje žrtve i usmjerava se na osudu počinitelja. Ovo je pozitivan znak da se novinarske prakse možda mijenjaju u smjeru veće osjetljivosti i odgovornosti u izvještavanju o nasilju među intimnim partnerima. U konačnici, iako je pozitivno što većina članaka ne okrivljuje žrtvu, i dalje postoji potreba za stalnim nadzorom i unapređenjem novinarskih standarda kako bi se osiguralo da svi medijski izvještaji budu pravedni, etični i osjetljivi prema potrebama žrtava.

Što se tiče opravdavanja nasilnog čina te suosjećanja s napadačem, situacija u analiziranim člancima vrlo je slična. U 95 članaka u kojima se izvještava o nasilju nad intimnim partnerima nije prisutan fenomen suosjećanja s nasilnikom, dok se on mogao uočiti u preostalih pet analiziranih članaka. Ova analiza sugerira da većina medija pretežno osuđuje nasilje među partnerima, ističući važnost pravde i podrške žrtvama. Međutim, prisutnost suosjećanja s napadačem u nekim člancima ukazuje na potrebu za dodatnom senzibilizacijom novinara o

ozbiljnosti nasilja te o izbjegavanju bilo kakvog oblika relativizacije ili opravdavanja nasilja. Kao što je spomenuto, opravdavanje nasilnika u novinarskom tekstu prisutno je u pet analiziranih članaka od kojih se čak četiri odnose na slučaj ubojstva djevojke od strane partnera policajca u Osijeku. Unatoč tome što je u priopćenju DORH-a jasno navedeno kako je nasilni čin počinjen „u nakani da liši života oštećenicu“ (index.hr, 23. rujna 2023.), novinari su pokušali opravdati nasilnika više puta spominjući kako neki izvori kažu da je došlo do samoubojstva djevojke ili kako se radilo o nesretnom slučaju zbog krivog rukovanja pištoljem. Korištenjem ovakvih opravdanja članci su ublažili percepciju ozbiljnosti nasilja i umanjili odgovornost počinitelja, što je u suprotnosti s činjenicama iz DORH-a. Takvo izvještavanje može negativno utjecati na javno razumijevanje nasilja i podršku žrtvama, pružajući prostor za simpatiju prema nasilnicima.

Mediji prilikom izvještavanja o svim temama, pa tako i o nasilju među partnerima, podatke koje iznose potkrepljuju navođenjem njihovih izvora. Također, samoinicijativno odlaze po informacije kod različitih relevantnih izvora kako bi konačan članak bio što cjelovitiji te kako bi publika dobila potpune informacije. Kada govorimo o izvorima informacija koje je internetski portal index.hr koristio prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima u 100 članaka analiziranih u ovom istraživanju, u više od pola članaka, točnije njih 54, index.hr je kao izvor informacija koristio drugi medij, točnije informacije je preuzeo od drugih medija. Ovakvim načinom izvještavanja može se postići kontraefekt. Naime, kada jedan medij prenosi informacije od drugog, postoji rizik od prenošenja netočnih ili neprovjerenih podataka, što može dovesti do dezinformacija. Također, oslanjanje na druge medije može ukazivati na manjak originalnog istraživanja i novinarske istrage, što može smanjiti dubinu i pouzdanost članka. U slučaju osjetljivih tema, poput nasilja među intimnim partnerima, važno je da informacije budu što preciznije i provjerene kako bi se izbjegao negativan utjecaj na žrtve. Kada govorimo o analiziranim člancima čiji su glavni izvori informacija drugi mediji, ti izvori su ponajviše hrvatski mediji, primjerice Jutarnji list, Slobodna Dalmacija ili 24sata, dok su strani mediji korišteni kao izvor informacija isključivo kada se izvještavalo o slučajevima nasilja u drugim zemljama. Sljedeći izvor po učestalosti korištenja u proučavanim člancima bila je policija, u čak 28 slučajeva. Državno odvjetništvo zauzelo je treće mjesto na ljestvici po broju korištenja, u 19 slučajeva. Šest puta kao izvor u članku koristio se sud, dok se u četiri članka izvor informacija ne spominje. Iako je analizirano 100 članaka, broj korištenih izvora nadmašuje brojku članaka zbog upotrebe više različitih izvora unutar jednog članka.

Osim analiziranja korištenih izvora informacija u člancima na portalu index.hr, ovim se istraživanjem pokušalo ispitati koji je izvor prvi naveden u tekstu. Prvi izvor informacija u članku je izuzetno važan jer postavlja temelje za vjerodostojnost i pouzdanost cjelokupnog teksta. Kada čitatelji vide da članak počinje s pouzdanim i relevantnim izvorom, imaju veću sklonost vjerovati sadržaju koji slijedi. Također, prvi izvor može oblikovati ton i smjer članka, usmjeravajući čitatelje prema ključnim temama i pitanjima. Rezultati istraživanja prvog izvora informacija u proučavanim člancima pokazali su sljedeće. U većini slučajeva, točnije u njih 54, novinari portala index.hr kao prvi izvor informacija u tekstu koristili su druge medije. Policija kao prvi izvor informacija zauzima drugo mjesto po učestalosti korištenja, u 21 članku. Izjave DORH-a, točnije Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, kao prvi izvor informacija korištene su u 15 slučajeva, dok su izjave sa suda osigurale četvrto mjesto, prisutne kao prvi izvor informacija koji su novinari koristili u šest slučajeva. Kao što je prije navedeno, u četiri članka novinar ne navodi izvor informacija.

6. Graf 6: Prvi izvor informacija (N=100)(%)

Kada se govori o nasilju među partnerima, važno je uzeti u obzir interes i dobrobit djeteta jer nasilje u obitelji može imati dubok i dugotrajan utjecaj na njegov razvoj i dobrobit. Djeca koja svjedoče nasilju među roditeljima kolateralna su žrtva te često doživljavaju emocionalne,

psihološke i socijalne posljedice. Jedan od aspekata koji se htio ispitati ovim istraživanjem je i spominje li se dijete kao kolateralna žrtva nasilja među partnerima. Rezultati istraživanja su pokazali kako se u 28 analiziranih članaka dijete navodi kao kolateralna žrtva nasilja među intimnim partnerima, dok se u preostala 72 članka djeca ne spominju. Naravno, treba imati na umu da neki partneri među kojima se dogodio sam čin nasilja nemaju djece, stoga ona ne mogu biti žrtve. U analiziranim člancima gdje se djeca spominju kao kolateralne žrtve nasilja među partnerima najčešće se navodi samo činjenica da par ima djecu, bez dodatnih detalja. Sljedeći najčešći aspekt je prisutnost djece tijekom nasilja, gdje partneri vrše nasilje jedno nad drugim u prisutnosti djeteta. Također, u više je slučajeva spomenuto kako je partner, osim nad svojom partnericom, vršio nasilje i nad njihovom djecom. U četiri analizirana slučaja dijete je izravno spomenuto kao žrtva jer je partner pretukao svoju trudnu suprugu te je došlo do gubitka djeteta. U članku objavljenom u rujnu 2023. možemo vidjeti primjer gdje je u samom naslovu dijete navedeno kao kolateralna žrtva nasilja, a naslov članka glasi: „Pijan cipelario ženu u Podravini dok je u rukama držao bebu“ (index.hr, 27. rujna 2023.). Ovaj naslov naglašava prisutnost djeteta u trenutku nasilja, čime se dodatno šokira čitatelje i povećava emocionalni utjecaj priče. Od 100 analiziranih članaka, u samo jednom se pojavljuje fotografija djeteta i to u onom iz travnja 2023. gdje se na naslovnoj fotografiji članka nalazi dijete. Djeca koja su izložena ovakvim traumatičnim iskustvima često razvijaju probleme s povjerenjem, samopoštovanjem i uspostavljanjem zdravih odnosa u budućnosti. Mogu pokazivati znakove anksioznosti, depresije i drugih mentalnih poremećaja koji se protežu kroz njihovo djetinjstvo i odraslu dob. Nadalje, važno je naglasiti da okolina, uključujući škole i širu zajednicu, ima značajnu ulogu u pružanju podrške djeci koja su doživjela ili svjedočila nasilju. Edukacija i svijest o ovom problemu mogu doprinijeti ranijem prepoznavanju i intervenciji, čime se smanjuje negativan utjecaj na djecu.

Važan aspekt članaka o nasilju među partnerima je navođenje informacija i resursa kojima se žrtve može obratiti za pomoć. Takvim pristupom novinari pružaju prijeko potrebnu podršku i informacije onima koji su pogođeni. Također, informiranje o resursima povećava svijest o dostupnim opcijama i može potaknuti žrtve da potraže pomoć umjesto da trpe u tišini. Ovakvim pristupom pokazuje se žrtvama da nisu same i da postoji sustav podrške koji im je spreman pomoći. Na kraju, pružanje informacija o resursima može pomoći u prevenciji daljnjeg nasilja jer žrtve mogu dobiti zaštitu na vrijeme. Ovaj aspekt članaka u kojima se izvještava o nasilju među intimnim partnerima posljednji je koji se analizirao u ovom istraživanju no, nažalost, nije pokazao zavidne rezultate. U samo jednom od 100 analiziranih članaka naveden je resurs kojem

se žrtva nasilja može obratiti te dobiti zaštitu. Ovaj podatak je zabrinjavajući jer pokazuje nedostatak svjesnosti i brige o važnosti pružanja konkretne pomoći žrtvama kroz medijske kanale. Informiranje o dostupnim resursima, kao što su brojevi telefona za hitne slučajeve, skloništa za žrtve nasilja i organizacije koje nude pravnu i psihološku pomoć, može biti ključni korak u podršci i zaštiti žrtava. Uključivanjem ovih informacija u članke može se stvoriti mreža podrške koja doprinosi sigurnosti i rehabilitaciji žrtava. Upravo je taj cilj imao članak objavljen u listopadu 2023. godine u kojem se nalazi intervju žrtve obiteljskog nasilja koja je progovorila o zlostavljanju koje je godinama trpjela od strane svog supruga. Kada govorimo o informacijama i resursima kojima se žrtve nasilja mogu obratiti, u članku se ističe Caritasov dom Sv. Ana u Rijeci koji predstavlja sigurnu kuću za brojne žrtve obiteljskog nasilja. Također, novinar prenosi i rečenicu intervjuirane žrtve koja govori kako ne treba nasilje trpjeti ni sekunde, već treba uzeti svoje dijete i otići do prve policijske postaje ili Centra za socijalnu skrb (index.hr, 02. listopada 2023.). Na taj se način želi naglasiti važnost i mogućnost dobivanja pomoći od državnih institucija kako bi se osigurala adekvatna zaštita žrtvama nasilja te im se pružila potrebna podrška i sigurnost.

5. ZAKLJUČAK

Provedeno istraživanje pružilo je odgovore na postavljena istraživačka pitanja i pokazalo u kojoj su mjeri spomenute karakteristike izvještavanja o nasilju među partnerima prisutne ili izostavljene u analiziranim člancima.

Odgovor na prvo istraživačko pitanje nalazi se u prisutnom epizodnom uokvirivanju te čestom prikazu nasilja isključivo kao ekstremnog čina fizičkog nasilja. Epizodno uokvirivanje prisutno je u gotovo svim analiziranim člancima, čime se utječe na povećanje dramatizacije i privlačnosti same priče. Za dobivanje takvog efekta, između ostalog, zaslužno je i navedeno predstavljanje nasilja isključivo kao fizičkog, čime se umanjuje važnost ostalih oblika nasilja. Sadržaj većine analiziranih članaka čini opis teškog fizičkog oblika nasilja, primjerice premlaćivanje, silovanje ili pak ubojstvo, dok samo nekolicina članaka izvještava o psihološkim oblicima nasilja, kao što su vrijeđanje ili prijetnja. Ovakvim se načinom informiranja javnosti može stvoriti pogrešna percepcija nasilja te umanjiti svijest o ozbiljnosti i prisutnosti drugih oblika nasilnog ponašanja koji mogu imati jednako štetne posljedice. Ovakvo izvještavanje može dovesti do toga da psihološko, emocionalno i ekonomsko nasilje ostanu neprepoznati i neadekvatno tretirani, što dodatno otežava prepoznavanje i prevenciju svih vrsta nasilja unutar društva. Na taj način,

mediji mogu nehotice doprinijeti održavanju stereotipa o nasilju, umanjujući potrebu za cjelovitim pristupom u borbi protiv svih oblika nasilja među partnerima.

Drugim istraživačkim pitanjem htjelo se saznati kakav se ton koristi prilikom izvještavanja o nasilju među intimnim partnerima, a osim što odgovor potvrđuje karakteristiku izvještavanja navedenu u teorijskom okviru, ističe i veliki problem današnjeg novinarstva, a to je razotkrivanje obiteljskih podataka. Naime, analiza izvještavanja o nasilju u partnerskim odnosima na portalu index.hr pokazala je kako je u većini analiziranih članaka senzacionalistički ton bio dominantan, pri čemu su novinari koristili razne tekstualne i vizualne elemente kako bi privukli pažnju publike. Fotografije žrtava i nasilnika često su se nalazile u člancima, zajedno s objavama njihovih osobnih podataka poput imena, prezimena, godina rođenja i mjesta stanovanja. Osim toga, članci su uključivali detalje o financijskom i imovinskom stanju partnera te informacije s njihovih društvenih mreža, kao i privatne poruke koje su razmjenjivali s prijateljima. Ovakav način izvještavanja ima ozbiljne implikacije na privatnost uključenih osoba. U potrazi za senzacionalizmom novinari često zanemaruju etičke standarde, što može dovesti do ozbiljnih posljedica po žrtve nasilja i njihove obitelji. Razotkrivanje osobnih podataka može dodatno traumatizirati žrtve, izložiti ih dodatnoj opasnosti i narušiti njihovu privatnost na nepopravljiv način.

Vizualni elementi, poput fotografija ili videozapisa mjesta povezanih s nasilnim činom, također su često korišteni kako bi se povećala privlačnost priče. Takvi prikazi mogu ne samo privući pažnju publike, već i dodatno ugroziti privatnost žrtava otkrivajući lokacije koje su povezane s njihovim životom. Rezultati analize jasno pokazuju kako se privatnost žrtava nasilja među partnerima često ne poštuje u medijskim izvještajima. Objavljivanje osobnih podataka, detalja iz privatnog života te financijskog stanja ozbiljno narušava etičke standarde novinarstva. Takvo izvještavanje ne samo da doprinosi senzacionalizmu, već i ozbiljno ugrožava sigurnost i dostojanstvo žrtava. Ovi nalazi odgovaraju na treće istraživačko pitanje, potvrđujući da se u velikom broju slučajeva ne poštuje privatnost žrtava prilikom izvještavanja o nasilju među partnerima. Mediji bi trebali preuzeti veću odgovornost za zaštitu privatnosti i dostojanstva žrtava, osiguravajući da njihova potraga za vijestima ne nanosi dodatnu štetu onima koji su već pretrpjeli nasilje.

Iako je većina navedenih karakteristika izvještavanja potvrđena ovim istraživanjem, ona o prisutnosti diskursa suosjećanja s napadačem i okrivljavanja žrtve nije zastupljena. Ovakav rezultat sugerira kako su novinari, barem u ovom segmentu, prepoznali važnost etičkog

izvještavanja te utječu na smanjenje stigmatizacije žrtava i povećanju njihove spremnosti da prijave nasilje i potraže pomoć.

Istraživanje je pokazalo kako u više od polovice članaka izvor vijesti su drugi mediji, što naglašava izostanak vlastitog istraživačkog rada novinara te sve učestalije prakse prenošenja informacija iz drugih medija, što nije odlika profesionalnih istraživačkih redakcija. Nedostatak originalnog istraživanja može ograničiti dubinu analize i razumijevanje složenih tema poput nasilja među partnerima. Također, oslanjanje na sekundarne izvore može rezultirati širenjem neprovjerenih ili netočnih informacija, smanjujući kvalitetu i pouzdanost novinarskog sadržaja. S obzirom na predmet istraživanja očekivano je bilo u većoj mjeri prepoznati važnost službenih izvora informacija poput npr. policije ili Centra za socijalnu skrb. Stoga ne iznenađuje i podatak da se uzrok nasilja ne spominje u većini članaka. Iako je očekivano kako je u prvih nekoliko dana nakon pojedinačnog događaja teško utvrditi uzrok, budući da smo analizu proveli kroz duži vremenski period očekivali smo da će se ipak kroz neko vrijeme ponovno novinari baviti uzrokom tog pojedinačnog događaja. Izostanak dubinskog pristupa izvještavanju može biti rezultat i velikog utjecaja sekundarnih izvora izvještavanja, odnosno izostanka istraživačkog pristupa u ovoj važnoj temi.

Ovo je istraživanje još jednom pokazalo kako jedan od vodećih hrvatskih portala površno informira javnost o temi kao što je nasilje među partnerima. U budućnosti je svakako potrebno provesti dodatna istraživanja u kojima će se primjenom i drugih istraživačkih metoda detaljnije istražiti pojedinačni primjeri, okolnosti iz obiteljskog života te staviti veći naglasak na prikaz žrtve.

6. LITERATURA

Ajduković, Dean i Ajduković, Marina (2010) Nasilje u obitelji: što zdravstveni djelatnici mogu učiniti. *Medicina fluminensis* 46(3): 292-299.

Ajduković, Marina i Ručević, Silvija (2009) Nasilje u vezama mladih. *Medicus* 18(2): 217-225.

Baker, Nancy L., Buick, Jessica D., Kim, Shari R., Moniz, Sandy i Nava, Khristina L. (2013) Lessons from examining same-sex intimate partner violence. *Sex roles* 69: 182-192.

- Balić, Sandra, Divanović, Deniza i Ricijaš, Neven (2001) Nasilje i ubojstva među intimnim partnerima. *Kriminologija & socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju* 9(1-2): 71-84.
- Benedict, Helen (1992) *Virgin or vamp: How the press covers sex crimes*. USA: Oxford University Press.
- Boranijašević, Marija (2018) Sensationalism in Reporting on Domestic Violence. *European Researcher. Series A* 9(3): 194-202.
- Brajnović, Luka (1978) *Deontologia periodistica*. Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra.
- Carlyle, Kellie E., Scarduzio, Jennifer A. i Slater, Michael D. (2014) Media portrayals of female perpetrators of intimate partner violence. *Journal of interpersonal violence* 29(13): 2394-2417.
- Carlyle, Kellie E., Slater, Michael D. i Chakroff, Jennifer L. (2008) Newspaper coverage of intimate partner violence: Skewing representations of risk. *Journal of communication* 58(1): 168-186.
- Cullen, Pauline, O'Brien, Anne i Corcoran, Mary (2019) Reporting on domestic violence in the Irish media: An exploratory study of journalists' perceptions and practices. *Media, Culture & Society* 41(6): 774-790.
- Easteal, Patricia, Holland, Kate i Judd Keziah (2014) Enduring themes and silences in media portrayals of violence against women. *Women's Studies International Forum* 48: 103–113.
- Galtung, Johan (1996) *Peace by peaceful means: Peace and conflict, development and civilization. Peace by Peaceful Means*. Sage Publications Ltd.
- Grbeša, Marijana i Volarević, Marija (2021) Media in Croatia: from freedom fighters to tabloid avengers. *Publizistik* 66(3): 621-636.
- Greer, Chris (2003) Sex crime and the media: Press representations in Northern Ireland. *Criminal Visions* 90-115.
- Holsti, Ole R. (1969) *Content analysis for the social sciences and humanities*. MA: Addison-Wesley Publishing.
- Isaacs, Dane Henry (2016) Social representations of intimate partner violence in the South African media. *South African Journal of Psychology* 46(4): 491-503.

- Karlsson, Nadja, Lila, Marisol, Gracia, Enrique i Wemrell, Maria (2021) Representation of intimate partner violence against women in Swedish news media: A discourse analysis. *Violence against women* 27(10): 1499-1524.
- Katalinić, Sanja, Frković, Aleksandra i Dobi-Babić, Renata (2003) Nasilje nad trudnicama. *Gynaecologia et perinatologia: journal for gynaecology, perinatology, reproductive medicine and ultrasonic diagnostics* 12(3): 117-121.
- Kuypers, Jim A. (2010) Framing analysis from a rhetorical perspective. *Doing news framing analysis*. New York: Routledge.
- Labaš, Danijel (2010) Luka Brajnović – od vjernosti sebi do vjerodostojnosti profesije. *Media Studies* 1(1-2): 171-182.
- Lamza Posavec, Vesna (2021) *Metodologija društvenih istraživanja: temeljni uvidi*. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
- Larsen, Dawn i Wobschall, Samantha (2016) Perceptions of Intimate Partner Violence among University Students: Situational and Gender Variables. *Forum on Public Policy Online* 2016(2).
- Mamula, Maja (2014) Žrtve nasilja u obitelji. U: Brajša-Žganec, Andreja, Lopižić, Josip i Penezić, Zvezdan (ur) *Psihološki aspekti suvremene obitelji, braka i partnerstva* (str. 395-417). Zagreb: Hrvatsko psihološko društvo i Naklada Slap.
- McQuail, Denis (1987) *Mass communication theory: An introduction*. London: Sage Publications, Inc.
- Metaj-Stojanova, Albana (2017) Media reporting on domestic violence against women in Republic of Albania. *European Journal of Research in Social Sciences* 5(4): 65-72.
- Naylor, Bronwyn (2001) Reporting violence in the British print media: Gendered stories. *The Howard Journal of Criminal Justice* 40(2): 180-194.
- Petrović, Anita i Tadić, Kristina (2007) Analiza sadržaja. *Gradovrh - časopis za književno-jezična, društvena i prirodnoznanstvena pitanja* 4:157-174.
- Richards, Tara N., Kirkland Gillespie, Lane i Dwayne Smith, M. (2011) Exploring news coverage of femicide: Does reporting the news add insult to injury? *Feminist Criminology* 6(3): 178-202.

Santos, Sofia Jose, Garraio, Julia, de Sousa Carvalho, Alexandre i Amaral, Ines (2022) A space to resist rape myths? Journalism, patriarchy and sexual violence. *European Journal of Women's Studies* 29(2): 298-315.

Savage, Matthew W., Scarduzio, Jennifer i Milne, Katie (2022) News stories of intimate partner violence: an experimental examination of media framing and perpetrator sex in LGBTQ versus heterosexual relationships. *Journal of interpersonal violence* 37(23-24): 22226-22249.

Schudson Michael (1978) The ideal of conversation in the study of mass media. *Communication Research* 5(3): 320–329.

Sesar, Kristina i Dodaj, Arta (2014) Čimbenici rizika za nasilje u partnerskim vezama. *Socijalna psihijatrija* 42(3): 162-171.

Shoemaker, Pamela J. i Reese, Stephen D. (1996) *Mediating the message. Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman.

Smith, Antoinette L., Bond, Christine E. i Jeffries, Samantha (2019) Media discourses of intimate partner violence in Queensland newspapers. *Journal of sociology* 55(3): 571-586.

Straus, Murray A. (2006) Future research on gender symmetry in physical assaults on partners. *Violence Against Women* 12(11): 1086-1097.

Šubić, Kristina (2019) Obilježja nasilja u partnerskim odnosima. Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Internetske stranice

Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) (2014) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_hr.pdf pristupljeno 10. travnja 2024.

European Judicial Network, The EJM 6-point guide to ethical reporting on domestic violence, https://ethicaljournalismnetwork.org/wp-content/uploads/2021/04/EJM_Domestic-Violence-infographic_final.pdf pristupljeno 27. ožujka 2024.

National Coalition Against Domestic Violence (2020) <https://ncadv.org/STATISTICS> pristupljeno 13. ožujka 2024.

Nationellt Centrum för Kvinnofrid <https://www.nck.uu.se/om-nck/> pristupljeno 29. ožujak 2024.

Reuters Institute: Digital News Report 2023 <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/croatia> pristupljeno 10. srpnja 2024.

Analizirani članci

[Pomorac godinama šamarao ženu, prijetio joj. "Završit ćeš kao ona u Bosni"](#)

[U Njemačkoj ubio suprugu, sakrio dijelove tijela. Ponio ih kad se selio u drugu kuću](#)

[U Srbiji ubio bivšu suprugu i njenu majku, uhićen je](#)

[Bosanac u Njemačkoj ubio trudnu bivšu djevojku pa njen mobitel odnio u Italiju](#)

[Sin \(15\) ubojice iz Srbije u Njemačkoj zadavio svoju djevojku \(15\)](#)

[Tužitelji u Varaždinu ženi zabranili da bude blizu supruga, pijana ga je zlostavljala](#)

[Brutalno zlostavljanje u Ludbregu, tukao ženu tepsijom, trljao joj suhi kruh po licu](#)

[Muškarac u Gunji 7 godina silovao suprugu. Osuđen na 4 godine i 8 mjeseci zatvora](#)

[U zagrebačkom stanu tijekom novogodišnje noći prebio ženu. Teško je ozlijeđena](#)

[Slavonac supruzi prijetio da će joj ugasiti čik cigarete na licu. Dobio mizernu kaznu](#)

[Fitness-trener tukao i silovao svoju djevojku, gađao je bocama, špricao je suzavcem](#)

[Mlatio ženu do nesvijesti, prijetio ubojstvom i vezao lancima. Osloboden je zatvora](#)

[Muškarac u Irskoj silovao svoju ženu kućanskim predmetima dok je spavala](#)

[U Dalmaciji silovao i tukao ženu, snimao pa prijetio: "Idući put će biti još gore"](#)

[Ženu u Zagrebu jutros ubio muž, druga ubijena nožem u stanu. Javio se i Božinović](#)

[Jezivi detalji ubojstva u Doboju. Sudjelovali kći, žena, ljubavnik, ženina sestra...](#)

[U stanu u Zagrebu nasmrtno izbo ženu. Istražiteljima rekao: Spasio sam svemir](#)

[U Zagrebu zlostavljao ženu, silio ju na prostituciju, tukao, prijetio...](#)

[Ubojstvo u Srbiji. Supruzi bušilicom probušio lubanju](#)

[U Splitu ubila partnera, imala frakturu lubanje i rebara. Dobila 10 godina zatvora](#)

[Astrologinja u SAD-u na dan pomrčine ubila dečka. Izbacila kćeri iz jurećeg auta](#)

[Odvjetnik iz SAD-a trudnoj supruzi u piće ubacio pilulu za pobačaj, završio u zatvoru](#)

[Splitska policija traži ovog čovjeka zbog nasilja u obitelji](#)

[Traže muškarca koji je premlatio ženu i ubio psa. On i sinovi dobro poznati policiji](#)

[Treći dan velike potrage. Otkriveno što je nađeno u kući nasilnika, psa je upucao](#)

[Uhićen muškarac koji je premlatio ženu i ubio psa](#)

[Detalji o nasilniku koji je prebio ženu i ubio psa. Otkriveno što su mu našli u kući](#)

[HDZ-ov šef zavoda za socijalnu skrb priveden zbog obiteljskog nasilja](#)

[Novi detalji o HDZ-ovcu privedenom zbog obiteljskog nasilja. Prijavila ga žena](#)

[Smijenjen HDZ-ov šef Centra za socijalnu skrb u Požegi](#)

[HDZ-ovom šefu zavoda za socijalnu skrb određen pritvor zbog obiteljskog nasilja](#)

[FOTO Ovo je HDZ-ovac prijavljen za obiteljsko nasilje. Priveli su ga u liscama](#)

[HDZ-ovac optužen za obiteljsko nasilje pušten na slobodu](#)

[Žena HDZ-ovca privedenog zbog obiteljskog nasilja: Sav novac trošio je na kocku](#)

[Uhićen muškarac u Dubravi: Jučer ujutro na ulici više puta pucao u ženu, promašio je](#)

[Napio se pa prebio ženu, teško je ozlijeđena. Uhićen je](#)

[Bivši nogometaš Slaven Belupa pijan gušio suprugu: "Krmačo jedna, đū*re..."](#)

[Vrijeđao bivšu curu, prijetio joj nožem, tukao ju i silovao. Dobio 4.5 godina zatvora](#)

[Pozvao policiju bivšoj zbog psihičkog nasilja, strpali je u zatvor na 15 dana](#)

[Osuđeni nasilnik u obitelji prebio partnericu. Ne ide u zatvor jer ima četvero djece](#)

[Zatočio ženu i djecu u stanu, sad ih zlostavlja iz zatvora. Žena završila na policiji](#)

[Pijan cipelario ženu u Podravini dok je u rukama držao bebu. Sud ga kaznio sa 680 €](#)

[Žena \(27\) kod Varaždina godinama zlostavljala i tukla partnera \(52\) i prijetila mu](#)

Dobio 4 godine zatvora jer je tukao ženu i rezao je nožem. DORH traži veću kaznu

Ljubomorni muškarac (77) kod Varaždina godinama mlatio suprugu. Uzimao joj i mobitel

Muškarac kod Čakovca tukao suprugu i teško je ozlijedio. DORH pokrenuo istragu

Fotograf iz Zagreba udarao djevojku i vikao "klošarko, zaposli se". Ne ide u zatvor

HDZ-ovac s Vira završio u zatvoru zbog obiteljskog nasilja

Ostavio Zagrepčanku (46) pa objavila njihove gole slike, lagala o trudnoći, tukla ga

Godinama silovao suprugu kod Karlovca i tukao njihovo četvero djece. Uhićen je

Muž ju godinama tukao. Ženama poručuje: Spakirajte se i idite, ne trpite ni sekunde

Majka Klare Buntić: Tukao ju je redovito, njegovi su sve zataškavali. Bojimo se izaći

Jasna iz Srbije: 10 godina sam trpjela brutalno nasilje. Mene su uhitili i optužili

Prije pet godina prebio trudnu suprugu, izgubila je bebu. Sad je uhićen u Zagrebu

Pretukao ženu jer ga je htjela ostaviti pa policiju napao mačem i mačetom

Žena (30) partnera udarila metalnim svijećnjakom po glavi, posvađali se zbog psa

VIDEO Talijani zgroženi brutalnim ubojstvom studentice, masovno izašli na ulice

Muškarac u BiH pretukao trudnu partnericu

Muškarac (80) iz Varaždina godinama zlostavljao suprugu (76), sada je uhićen

U Gorici ubio majku i ženu pa na kraju sebe. Očevici opisali kako se sve odvilo

Žena u Turskoj odbila prosidbu, njen dečko je gurnuo s litice od 30 metara

Obiteljski nasilnik u Sarajevu ubio bivšu partnericu, sve gledao njihov sin (4)

U Srbiji upucao ljubavnicu u glavu pa ubio suprugu i sebe

Australski učitelj koji je ubio ženu optužen za zlostavljanje učenice koju je oženio

Kazneno prijavljen muškarac koji je nožem ubio svoju slijepu suprugu u Zaprešiću

Muž koji je ubio ženu u Petrinji ostaje u zatvoru. Objavljeni novi detalji

FOTO Priveden muškarac koji je jučer ubio svoju ženu

U kući u Petrinji nađeno tijelo žene. Muškarac (52) ubio suprugu (45)?

U Zagrebu ubio ženu dok je spavala, zatukao ju je čekićem. Kazna mu je povećana

Mladić u Teksasu ubio djevojku jer je pobacila

Stigla optužnica protiv ubojice iz Vukovara. Ubio ženu jer se nije htjela naći s njim

Brutalno ubio ženu, bacio je u septičku jamu, lagao da je nestala. Povećana mu kazna

Muškarac u Škotskoj gurnuo trudnu suprugu s litice na kojoj se fotografiraju turisti

Mladić ubio djevojku u SAD-u. Tijelo njihovog sina (2) pronađeno u ustima aligatora

Bivša supruga je prije 4 dana prijavila ubojicu iz BiH za nasilje. Danas ju je ubio

Ana iz Zagreba vikala na muža jer ne zarađuje, on uplašen pozvao policiju. Uhićena je

Talijan (22) osumnjičen da je zbog ljubomore ubio bivšu curu (22)

U BiH ubio bivšu ženu i dva muškarca. Ženu prije 7 dana pretukao, sakrila se kod tete

Kod Zadra prijetio bivšoj da će zapaliti nju i kuću. Sud smatra da nije opasan

U Srbiji organizirala ubojstvo muža. Ubili ga najbolji prijatelj i njegov rođak (17)

Žena u Srbiji ubila muža i raskomadala tijelo pa ga s kćeri bacila u udaljenu šumu

Ovo je ubojica transrodne djevojke (18) u Srbiji. Bili su u vezi godinu dana

Jezivi detalji ubojstva tiktokerice u Srbiji: Ugušio ju je pa izrezao dijelove tijela

Rus u Srbiji ubio ženu i dijete pa sebe

Rus u Srbiji prvo izbo ženu pa zadavio sina. Doselili su iz Rusije zbog rata

Žena osumnjičena da je ubila partnera u Splitu leži u bolnici s frakturom lubanje

Amerikanac (84) pretukao suprugu do smrti. Posvađali su se oko troška za veterinaru

Ubojstvo u Splitu. Žena nasmrtno izboila nevjenčanog supruga?

Žena koja je sinoć u Splitu nožem ubila nevjenčanog supruga završila u bolnici

Žena osumnjičena za ubojstvo partnera u Splitu prebačena iz bolnice u pritvor

Ženi osumnjičenoj za ubojstvo partnera u Splitu određen istražni zatvor

Usmrtio Mihaelu pa micao stvari po stanu i telefonirao. Policiju nazvao nakon 2 sata

Djevojka se žalila na policajca, policija rekla da ju je slučajno usmrtio. Sad šute

Index objavljuje poruke u kojima se ubijena djevojka žalila na policajca

Šef policije: Policajac je slučajno ubio Mihaelu. Hvalio se, vadio pištolj, repetirao

Mihaela Berak danas je trebala proslaviti 21. rođendan. Ubio ju je mladi policajac

DORH je sve sigurniji da je policajac ubio Mihaelu, evo što se novo zna o slučaju

Roditelji ubijene Mihaele: Čekamo da se pojavi i kaže "mama, tu sam, to je bila šala"

Božinović o ubojstvu u Osijeku: Nije bilo policijskog zataškavanja

Možemo: Ako su zataškali ubojstvo Mihaele Berak, želimo ostavku načelnika policije

7. DODATAK

Matrica za kvantitativnu analizu sadržaja

1. Koje godine je članak objavljen?

1. 2023. godine

2. 2024. godine

2. Koji je novinarski format (žanr) članka?

1. Vijest i kratka vijest (1 *scroll*)

2. Kratki članak (iznad 2 *scrolla*)

3. Izvještaj

4. Analiza

5. Komentar

6. Intervju

3. Kojeg je spola nasilnik?

1. Muškog

2. Ženskog

4. Kojeg je spola žrtva?
 1. Muškog
 2. Ženskog

5. Kojom se riječju u naslovu članka oslovljava nasilnika?
 1. Žena
 2. Muškarac
 3. Nasilnik
 4. Funkcija/zanimanje nasilnika
 5. Nacionalnost/podrijetlo nasilnika
 6. Muški/ženski rod
 7. Nešto drugo (napisati što)
 8. Ne spominje se

6. Kojom se riječju u naslovu opisuje nasilni čin?
 1. Prijetnja
 2. Silovanje
 3. Ubojstvo
 4. Zlostavljanje
 5. Prebijanje
 6. Tučnja
 7. Guranje s litice
 8. Neka druga riječ (napisati koja)
 9. Ne spominje se

7. Sadrži li članak senzacionalističke elemente (detalje nasilnog čina, vrijeđanje, prenaplašavanje elemenata, iskrivljavanje citata...)?
 1. Da
 2. Ne

8. Kakav tip uokvirivanja se koristio u članku?
 1. Epizodno uokvirivanje
 2. Tematsko uokvirivanje

9. Koji se uzroci nasilja spominju u članku?
 1. Svađa
 2. Financije
 3. Alkohol
 4. Želja za rastavom partnera
 5. Ljubomora
 6. Krivo rukovanje oružjem
 7. Nešto drugo (napisati što)
 8. Uzrok se ne spominje

10. Spominju li se detalji iz zajedničkog života partnera?
 1. Da
 2. Ne

11. Koji privatni detalji iz zajedničkog života partnera su otkriveni u članku?
 1. Osobni podaci (ime, prezime, datum i godina rođenja, mjesto stanovanja)
 2. Informacije s društvenih mreža
 3. Financijsko i imovinsko stanje

12. Spominju li se nasilnikova kaznena djela iz prošlosti?
 1. Da
 2. Ne

13. Postoje li u članku videi ili fotografije koje prikazuju nešto povezano s privatnim životom žrtve i nasilnika (obiteljska kuća, članovi obitelji, radno mjesto...)?

1. Da, postoje videi
2. Da, postoje fotografije
3. Ne

14. Prikazuje li se fotografijom ili videom mjesto na kojem se odvijalo nasilje ili mjesto koje je na drugi način povezano s nasilnim činom?

1. Da, prikazuje se mjesto gdje se nasilje odvijalo
2. Da, prikazuje se mjesto koje je na drugi način povezano s nasilništvom
3. Ne prikazuje se ni jedno ni drugo

15. Prikazuje li se nasilnik fotografijom ili videom?

1. Da, prikazuje se fotografijom ili videom
2. Ne prikazuje se

16. Prikazuje li se žrtva fotografijom ili videom?

1. Da, prikazuje se fotografijom ili videom
2. Ne prikazuje se

17. Prenosi li index.hr izvještaje nasilnikovih članova obitelji?

1. Da
2. Ne

18. Prenosi li index.hr izvještaje žrtvinih članova obitelji?

1. Da
2. Ne

19. Prenosi li index.hr izvještaje nasilnika?

1. Da
2. Ne

20. Prenosi li index.hr izjave žrtve?

1. Da
2. Ne

21. Očituje li se o događaju neka slavna osoba?

1. Da
2. Ne

22. Okrivljuje li se žrtva u tekstu za počinjeni zločin?

1. Da
2. Ne

23. Opravdava li se u tekstu nasilnikovo djelo?

1. Da
2. Ne

24. Tko su izvori informacija navedeni u članku?

1. Policija
2. Državno odvjetništvo
3. Drugi mediji
4. Sud
5. Izvor se ne spominje

25. Tko je prvi izvor informacija koji se navodi u tekstu?

1. Policija
2. Državno odvjetništvo

3. Drugi mediji
4. Sud
5. Izvor se ne spominje

26. Spominje li se u članku dijete kao kolateralna žrtva nasilja među partnerima?

1. Da
2. Ne

27. Jesu li u članku ponudene informacije ili resursi kojima se žrtva nasilja može obratiti za pomoć?

1. Da
2. Ne

8. SAŽETAK

Ovim istraživanjem nastojalo se istražiti kako se izvještava o nasilju među partnerima na internetskom portalu index.hr. Kroz kvantitativnu analizu sadržaja proučavano je 100 članaka objavljenih na index.hr-u u posljednjih godinu dana koji se bave temom nasilja u partnerskim odnosima. Rezultati istraživanja pokazali su prisutnost brojnih senzacionalističkih elemenata, što posljedično dovodi u pitanje poštivanje etičkih standarda te kodeksa časti novinara.

KLJUČNE RIJEČI: index.hr, nasilje među partnerima, izvještavanje